Ἀριθ. 49 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δεύτερος | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδ. φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχ. ἀπὸ 1 Ἰαν. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι — Τιμὴ προκηρ. φύλλων λ. 30 — Γραφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6. | 5 Δεκεμβρίου 1876

Τῇ 31 Δεκεμβρίου λήγει τὸ πρῶτον ἔτος τῆς Ἑστίας. Ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὴν Ἑστίαν καὶ κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος, παρακαλοῦνται ν' ἀποστείλωσιν ἐγκαίρως πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς τὸ τίμημα τῆς συνδρομῆς, ὅπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΥΡΙΚΙΟΝ ΒΑΩΚ

Συνέχεια· ἴδε σελ. 753.

Τὸ ἐμπόριον.

Ἐσπέραν τινὰ κυριακῆς πολλοὶ γείτονες συνῆλθον, κατὰ τὴν συνήθειαν, ὑπὸ τὴν φιλλύραν· τὴν φορὰν ταύτην συνεζήτουν τὴν σπουδαιότητα τῶν διαφόρων ἐπαγγελμάτων καὶ φυσικὰ ἕκαστος εὗρισκε τὸ ἐδικόν του τὸ χρησιμώτερον πάντων.

Ὁ διδάσκαλος ἤκουε μειδιῶν, ἀλλ' ὅταν ὁ διάλογος ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ ζωηρότητα, τότε ἔλαβε τὸν λόγον.

— Θὰ σᾶς διηγηθῶ μῦθόν τινα, εἶπεν, ὁ ὁποῖος θὰ σᾶς κάμῃ νὰ συμφωνήσετε ὅλοι σας.

Μίαν ἡμέραν τὰ μέλη—αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες—ἐπανέστησαν κατὰ τοῦ στομάχου. Ὁ ὀκνηρὸς δὲν κάμνει τίποτε, εἶπον, καὶ μόνον ἡμεῖς ἐργαζόμεθα. Τῷ δίδομεν νὰ τρώγῃ καὶ διασκεδάζει μόνον νὰ χωνεύῃ καὶ οὐδὲν πλέον. Αἱ χεῖρες λοιπὸν καὶ οἱ πόδες ἐσυμφώνησαν νὰ ἡσυχάσωσι καὶ νὰ μὴ θέσωσι πλέον εἰς τὸ στόμα τροφήν, ἀφίνοντες τὰ ἔντερα καὶ τὸν στόμαχον νὰ κάμουν ὅ,τι θέλουν. Τὰ μέλη ὅμως δὲν ἐδράδυναν νὰ αἰσθανθῶσιν ἑαυτὰ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀδύνατα, καὶ μετὰ ὀλιγίστας ἡμέρας ἠναγκάσθησαν νὰ ὁμολογήσωσι τὴν ἥττάν των ἅμα δὲ καὶ τὴν εὐχαρίστησίν των, ὅταν εἶδον τὸν στόμαχον ἐπαναλαμβάνοντα τὴν μὴ φαινομένην πλὴν ἀναπόφευκτον εἰς ὅλα ἐργασίαν του.

Βλέπετε λοιπὸν ὅτι ἐν τῇ κοινωνίᾳ ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα εἶναι χρήσιμα, καὶ δὲν πρέπει νὰ θέλῃ τις νὰ ὑψώσῃ τὸ ἓν περισσότερον τοῦ ἄλλου. Μήπως συζητεῖ τίς ποτε ἐὰν ἦτον προτιμότερον νὰ χάσῃ τὸν πόδα του μᾶλλον ἢ τὴν χεῖρά του, ἢ ὅτι εἶναι καλλίτερον νὰ ἦναι κωφὸς ἢ τυφλός; Τὸ νὰ ἀγαπᾷ καὶ τιμᾷ τις τὸ ἐπάγγελμάτου εἶναι καλὸν καὶ ὠφέλιμον.

Γέρω-Πέτρος.—Ἡ δουλειὰ δὲν εἶναι ἐντροπή, λέγει ἡ παροιμία.

Ἀλέξανδρος.—Ἔστω· ἀλλ' εἰς τί χρησιμεύει τὸ ἐμπόριον; Ὁ ἔμπορος εἶναι μεσίτης ἀνωφελὴς μεταξὺ τοῦ παραγωγέως καὶ τοῦ καταναλωτοῦ· ἀκριβαίνει τὰ προϊόντα, ζητῶν ἀμοιβὴν διὰ τὸν ἄχρηστον κόπον του.

Διδάσκαλος.— Νομίζετε ὅτι τὸ ἐμπόριον εἶναι ἐπάγγελμα ἀνωφελές. Ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὸ ἐξετάσωμεν. . . . Πόθεν ἔρχεται ὁ καφὲς, Πέτρε;

Πέτρος.—Ἐκ τῆς ἐν Ἀραβίᾳ Μέκας· τῆς Βραζιλίας, κειμένης ἐν τῇ νοτίῳ Ἀμερικῇ· τῆς νήσου τῶν Βουρβόνων, κειμένης πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς ἐν Ἀσίᾳ Ἰάβας.

Διδάσκαλος.—Πολὺ καλά. Ἀφ' οὗ λοιπὸν, Ἀλέξανδρε, δὲν θέλεις μεσάζοντας, ὅταν χρειασθῇς καφὲ, ἀντὶ νὰ ἀπευθυνθῇς εἰς τὸν παντοπώλην γείτονά σου, θὰ ὑπάγῃς εἰς Βραζιλίαν, ἐκτὸς ἐὰν προτιμᾷς τὴν Μέκαν.

Ἀλέξανδρος.—Βλέπω πολὺ καλὰ ὅτι ἀστεΐζεσθε.

Διδάσκαλος.—Ἐγὼ δὲν ἀστεΐζομαι, ἀλλὰ σὺ ὁ ὁποῖος θέλεις νὰ διαγράψῃς τοὺς μεσάζοντας. Ἐὰν δὲν θέλῃς μεσάζοντας, πρέπει τὰ πάντα νὰ κάμνῃς ὁ ἴδιος. Ἄκουσον· φορεῖς βαμβακερὸν ὑποκάμισον. Ὁ βάμβαξ ἔρχεται ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, τὰς Ἰνδίας, τὴν Αἴγυπτον. Ποῦ θὰ τὸν ἀγοράσῃς; Νομίζεις ὅτι ὁ γεωργὸς ὁ φυτεύων βάμβακα θὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ σοὶ πωλήσῃ δύο ὀκάδας· προτιμᾷ νὰ πωλήσῃ ὅλον τὸν ἐξ 400,000 μέχρι 500,000 βάμβακα τῆς ἐσοδείας του εἰς ἕνα ἔμπορον. Ἔπειτα τίς θὰ ἀναλάβῃ τὴν μεταφοράν του; Καὶ πῶς θὰ κλώσητε καὶ ὑφάνητε τὸν βάμβακα;

Ἀλέξανδρος.—Ὑπάρχουσιν ἐργοστάσια διὰ τοῦτο.

Διδάσκαλος.—Βεβαίως. Ἀλλ' οἱ διευθυνταὶ τῶν ἐργοστασίων τούτων, ἔνθα ὑπάρχουσι πολλάκις 1000 ἐργάται καὶ περισσότεροι, ἔνθα κινοῦνται πολυδάπανοι μηχαναὶ, ἔνθα προπαρασκευάζουσι τὰς πρώτας ὕλας κατὰ χιλιάδας καντάρια, ἔνθα δαπανῶνται 5-10,000 δρ. καθ' ἑκάστην εἰς ἡμερομίσθια καὶ πρώτας ὕλας, δὲν ἔχουσι τὸν καιρὸν νὰ πωλήσωσι πήχεις τινὰς ὑφάσματος. Πρέπει νὰ πωλῶσι χονδρικῶς, καὶ εἰς μεγάλας ποσότητας, ἀρκούμενοι εἰς μικρὸν κέρδος δι' ἕκαστον πῆχυν· ἓν, δύο ἢ τρία λεπτὰ π. χ.

Ἀλέξανδρος.—Μόνον λεπτά τινα;

Διδάσκαλος.—Ἐν γένει, δύνανται νὰ ἀρκεσθῶσιν εἰς ἐλάχιστον κέρδος διότι αἱ μηχαναί των δύνανται νὰ κατασκευάζωσι συγχρόνως μεγάλας ποσότητας, χιλιάδας πηχῶν καθ' ἑκάστην, καὶ νὰ πωλῶσι ταύτας διὰ μιᾶς. Ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ὥρα στοιχίζει 1 δραχμήν. Ἐὰν πωλῶσι τέσσαρας πήχεις τὴν ὥραν πρέπει νὰ κερδίζωσιν 25 λεπτὰ τὸν πῆχυν· ἐνῷ ἐὰν πωλῶσιν ἑκατὸν μέτρα τὴν ὥραν καὶ ἓν λεπτὸν κέρδος κατὰ πῆχυν ἀρκεῖ.

Ἀλέξανδρος.—Ἀλλ' ὁ ἐργοστασιάρχης δύναται νὰ σχηματίσῃ ἀποθήκας καὶ ἐργαστήρια.

Γέρω-Πέτρος.—Ὅσον δι' αὐτό, ὄχι! Θὰ τῷ χρειασθῶσι χιλιάδες καταστημάτων διότι τὰ ἐμπορεύματα ἑνὸς ἐργοστασίου στέλλονται εἰς πολλὰ μέρη. Ἀκολούθως, εἰς ἕνα χωρίον π.χ. ἀγοράζουσι δέκα πήχεις μεταξωτοῦ ὑφάσματος ἐντὸς ἑνὸς ἔτους· διὰ τοιοῦτον ποσὸν συμφέρει νὰ ἀνοίξῃ ἐργαστήριον;

Ἕνας γείτων.—Ἐὰν δι' ἕκαστον εἶδος κατεσκευάζοντο ἀποθῆκαι εἰς ἕκαστον χωρίον θὰ ὑπῆρχον πεντηκονταπλάσιοι ἴσως καὶ ἑκατονταπλάσιοι ἔμποροι ἀπὸ ὅσους ὑπάρχουν σήμερον· ἐὰν δὲ αἱ ἀποθῆκαι ὑπῆρχον μόνον εἰς τὰς πόλεις ἔπρεπε νὰ μεταβαίνωμεν καθ' ἑκάστην διὰ νὰ ἀγοράζωμεν τὰ ἀναγκαιοῦντα ἡμῖν.

Γέρω-Πέτρος.—Προτιμῶ νὰ δώσω δέκα ἢ εἴκοσι λεπτὰ περισσότερον τὸν πῆχυν παρὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ χάσω τὴν ἡμέραν μου.

Διδάσκαλος.—Ἐννοεῖται. Ἐκτὸς τούτου σὺ μὲν θὰ ἀγοράσῃς δέκα μέτρα ἐνῷ ὁ ἔμπορος θὰ ἀγοράσῃ 300 μέτρα, ὥστε τὰ ἔξοδα τῆς μεταφορᾶς θὰ ἦναι τριακοντάκις μικρότερα.

Ἐξ ἄλλου, μήπως αἱ ἀποθῆκαι δὲν ἀπαιτοῦν δαπάνας; Ἑκάστη ἀποθήκη θὰ ἀπῇτει ἐνοίκιον, μισθὸν ἑνὸς ἢ καὶ περισσοτέρων ὑπαλλήλων, φωτισμὸν, θέρμανσιν, ἔξοδα ἄτινα βεβαίως ἐπιβαρύνουν τὰ ἐμπορεύματα καὶ τὰ ὁποῖα βεβαίως πληρώνει ὁ ἀγοραστής.

Γέρω-Πέτρος.—Ἔπειτα, διὰ νὰ ἐκλέξῃ τις πρέπει νὰ ὑπάγῃ εἰς πολλὰ ἐργαστήρια, διότι ἕκαστον ἔχει τὰ εἴδη του, οὐδὲν ὅμως ὅλα.

Διδάσκαλος.—Εἴμεθα λοιπὸν σύμφωνοι ἀναγνωρίζοντες τὰς ὑπηρεσίας ἃς τὸ ἐμπόριον παρέχει. Φέρει τὰ ἐμπορεύματα παντοχόθεν καὶ κατορθώνει νὰ πωλῇ καὶ εἰς μικροτάτας ποσότητας πρὸς ὠφέλειαν πάντων.

Φίλιππος.—Ποία ὠφέλεια προέρχεται ἐκ τῆς λιανικῆς πωλήσεως;

Διδάσκαλος.—Ὀλίγα πρόσωπά εἰσι τόσον πλούσια διὰ νὰ ἀγοράζωσι χονδρικῶς· συχνάκις μάλιστα ἐν τῇ κατοικίᾳ των δὲν ἔχουν ἀρκετὴν θέσιν διὰ νὰ διατηρήσωσι τὰ τρόφιμα· ἔπειτα ὑπάρχουσιν ἐμπορεύματα τὰ ὁποῖα φθείρονται μὴ καταναλισκόμενα ταχέως· πρέπει νὰ διαιρεθῶσι καὶ χρησιμοποιηθῶσι τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἢ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν· τέλος, ὑπάρχουσι καὶ ἀντικείμενά τινα τὰ ὁποῖα οἱ παραγωγεῖς μόνον χονδρικῶς πωλοῦσι καὶ τὰ ὁποῖα οἱ καταναλωταὶ μόνον μερικῶς ἀγοράζουσι· διὸ καὶ ὁ μεσάζων εἶναι ἀναπόφευκτος.

Γέρω-Πέτρος.—Π. χ. ὁ γεωργὸς τοὺς βόας του πωλεῖ ζωντανοὺς εἰς τὸν κρεοπώλην, ὁ κρεοπώλης τοὺς σφάζει καὶ πωλεῖ εἰς μικρὰ τεμάχια. Θὰ ἐστενοχωρούμην πολὺ ἐὰν ὑποχρεούμην νὰ ἀγοράζω ἢ φάγω ὁλόκληρον βοῦν.

Διδάσκαλος.—Πάντοτε ἐνόμισα, ὅτι ἐὰν οἱ μεσάζοντες δὲν ἦσαν χρήσιμοι, οὐδεὶς θὰ ἀπευθύνετο πρὸς αὐτούς. Οὐδένα ὁ νόμος ὑποχρεώνει πρὸς τοῦτο. Νομίζω ὅτι πηγαίνει τις εἰς τὸν ἔμπορον διότι εὑρίσκει τὸ συμφέρον του.

Α. Βερναρδακης.

Ἕπεται συνέχεια.

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΕΠΙ ΜΙΑΝ ΜΟΝΗΝ ΗΜΕΡΑΝ

Μετάφρασις ὑπὸ τῆς Κ=; Ε. Α.

Συνέχεια καὶ τέλος· ἰδὲ σελ. 754.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Γεώργιος ἔμπλεος χαρᾶς κατέβαινεν ἐκ τοῦ λεωφορείου, φωνὴ γνωστὴ ἐφθασεν εἰς τὰς ἀκοάς του.

—Ἀ! ἰδοὺ αὐτός! ἰδοὺ τὸ καϋμένο τὸ παιδί, εὑρέθη τέλος πάντων! Θεέ μου! τί παράδοξον ὕφος ἔχει.... Νομίζει τις ὅτι ἑτοιμάζεται νὰ χορεύσῃ· ὁ ἀτυχὴς ὁ νέος! ἀρκεῖ μόνον νὰ τὸν ἰδῇ τις, ὅπως πεισθῇ, ὅτι δυστυχῶς ἀπώλεσε τὰς φρένας. Γεώργιε, πτωχέ μου Γεώργιε, δὲν ἀναγνωρίζεις τὴν θείαν σου; ἐπεφώνησεν ἡ Κυρία Μορρὶς ἀτενίζουσα τὸν ἀνεψιόν της μετ' ἀνησυχίας.

Ἡ ἔκπληξίς του ἐπὶ τῇ παραδόξῳ ταύτῃ ἐρωτήσει, συνδυαζομένη μετὰ τῆς εὐτυχίας, ἠνέῳξε τὸ πρόσωπόν του, ἔδιδον αὐτῷ ἀληθῶς παράδοξον ὕφος.

Λαβὼν τότε τὴν χεῖρα τῆς Κυρίας Μορρὶς καὶ θλίψας αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας του, εἶπε·

— Νὰ μὴν σὲ ἀναγνωρίσω! καὶ διατί, ἀγαπητή μου θεία; Βεβαίως σὲ ἀναγνωρίζω. Ἀ! θεία μου, ἐὰν ἤξευρες πόσον εἶμαι εὐτυχής!

— Εἶσαι εὐτυχὴς, δυστυχὲς καὶ ἀθῶον πλάσμα! ἐψιθύρισεν ἡ θεία μετὰ θλιβερᾶς φωνῆς καὶ μένουσα προφυλακτικῶς ἐν ἀποστάσει τινὶ ἀπ' αὐτοῦ· εἶτα δὲ στραφεῖσα πρός τινα κλητῆρα ἀναμένοντα παρ' αὐτῇ, τῷ εἶπε·

— Παραλαλεῖ ὁλονὲν πλειότερον, καὶ νομίζω φρόνιμον νὰ τὸν θέσωμεν ὑπὸ περιορισμὸν, ἵνα μὴ κακοποιήσῃ ἑαυτὸν ἢ ἄλλον τινά· ἀλλὰ σᾶς παρακαλῶ, Κύριε, νὰ τὸν μεταχειρισθῆτε ἠπίως, διότι τέλος πάντων δὲν εἶναι κακοῦργος. Εὐτυχῶς ποτὲ δὲν εἴχομεν τοιούτους εἰς τὴν οἰκογένειάν μας. Τὸν δυστυχῆ! προσέξατε καλὰ, μὴ τὸν κακοποιήσητε.

Ὁ Γεώργιος, εἴτε λησμονήσας τοὺς λόγους τοῦ Δαίβυ περὶ τοῦ φρενοκομείου, εἴτε μὴ πιστεύων ἀκόμη ὅτι ἐλέγοντο ταῦτα ὑπὸ τῆς θείας του μετὰ σπουδαιότητος, ἔρριψε περὶ ἑαυτὸν βλέμμα ἐκπλήξεως, ἐνισχύων οὕτω τὴν ἰδέαν, ἣν ἕκαστος εἶχε σχηματίσει περὶ αὐτοῦ ἕνεκα τῆς ἀπό τινων ὡρῶν διαγωγῆς του, ὅτι δηλαδὴ εἶχε παραφρονήσει. Ὁ κλητὴρ ἐν τούτοις προκατειλημμένος, ὡς εἴρηται, ὑπὸ τῆς Κυρίας Μορρὶς, ἐξαπατηθεὶς δὲ καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν ἐκπεπληγμένων βλεμμάτων τοῦ Γεωργίου, ἐπλησίασε μετὰ προφυλάξεως, καὶ πρὶν ἢ οὗτος συνέλθῃ ἐκ τῆς ἐκπλήξεως καὶ συλλάβῃ κἂν τὴν ἰδέαν ν' ἀντιστῇ, εὑρέθη δεσμευμένος. Μάτην ἠθέλησε τότε νὰ ἀντιστῇ φωνάζων·

— Τί σημαίνει τοῦτο; Ποῖον ζητεῖτε; ἀφήσατέ με, ἢ ἄλλως θὰ σᾶς κάμω νὰ μεταμεληθῆτε· ἀπολύσατέ με, σᾶς λέγω.

— Ὦ! τὸ πτωχό! ὦ τὸ δυστυχισμένο παιδί! ἰδοὺ ἀρχίζει νὰ ἐξάπτηται ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Γεώργιε, ἀγαπητέ μου Γεώργιε, μένε ἥσυχος, σὲ παρακαλῶ, καὶ συναίνεσον ν' ἀκολουθήσῃς τὸν καλὸν αὐτὸν κύριον· δὲν θὰ σὲ κακοποιήσῃ, ὄχι, ἀπεναντίας, ἔλεγεν ὀδυρομένη ἡ Κυρία Μορρὶς, ἀλλὰ καὶ μένουσα πάντοτε ἐν τῇ αὐτῇ ἀποστάσει.

— Καλὸς κύριος, ἀνέκραξεν ὁ νέος, ὅλαις δυνάμεσιν ἐναντιούμενος· ἕνας αὐθάδης ὅστις καταχρᾶται τῆς ἐξουσίας ἣν ἔχει; Θὰ τὸν κάμω ὅμως νὰ μετανοήσῃ.

— Καλέ μου Γεώργιε, ὅ,τι πράττει τὸ πράττει διὰ τὸ καλόν σου, διὰ νὰ μὴ πάθῃς τίποτε, ὑπέλαβεν ἡ Κυρία Μορρὶς.

— Καὶ τί νὰ πάθω; ἐφώναζεν ὁ νέος· εἶσθε λοιπὸν ὅλοι τρελλοί;

— Τοιοῦτοι λόγοι εἶναι πάντοτε εἰς τὰ χείλη τῶν ἀτυχῶν τούτων, προσέθηκεν ἡ Κυρία Μορρὶς στενάζουσα· διϊσχυρίζονται ὅτι ὅλος ὁ κόσμος εἶναι τρελλοί, πλὴν αὐτῶν τῶν ἰδίων.

— Ἀπαραλλάκτως ὅπως οἱ μέθυσοι, ἐπανέλαβεν ὁ κλητὴρ προσπαθῶν νὰ τοποθετήσῃ τὸ θῦμά του ἐντὸς τῆς ἁμάξης.

— Εἰς τὴν ζωήν μου, θὰ μοὶ τὸ πληρώσητε ἀκριβά, ἄθλιοι. Καὶ σεῖς ὁμοίως, θεία μου, ἀνέκραξεν ὁ Γεώργιος μετ' ἀπειλητικοῦ ὕφους.

— Τὸ φίλτατον καὶ ἀθῶον πλάσμα δὲν ἠξεύρει τί λέγει, ἐψιθύρισεν ἡ Κυρία Μορρὶς, καὶ τὸ θλιβερώτερον εἶναι, ὅτι ἡ ὀργὴ τῶν δυστυχῶν τούτων στρέφεται ὅλη συνήθως κατὰ τῶν καλλιτέρων των φίλων.

— Εἶναι πολὺ φυσικὸν τοῦτο, κυρία· ὅπως τὸ λογικόν των, οὕτω καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι αἰσθήσεις των εἶναι ἠρεθισμέναι, εἶπεν ὁ κλητὴρ, μὴ δυνάμενος ἀκόμη νὰ καταβάλῃ τὸν Γεώργιον μὲ ὅλας του τὰς προσπαθείας.

— Ὦ, κύριε κλητὴρ, προσκαλέσατέ τινα νὰ σᾶς βοηθήσῃ. Ἁμαξᾶ, βοήθησέ τον, σὲ παρακαλῶ, ἐφώναζεν ἡ Κυρία Μορρὶς ἐν ἀπελπισίᾳ.

— Εἶναι ἀδύνατον, Κυρία, ν' ἀφήσω τοὺς χαλινοὺς τῶν ἵππων μου, διότι ἄλλως θὰ τραποῦν εἰς φυγὴν, ἀπεκρίθη ὁ ἁμαξᾶς, ὅστις δὲν ἐπεθύμει νὰ συντάμῃ σκηνὴν, ἥτις τὸν διεσκέδαζε πολύ.

— Μᾶλλον δύναται νὰ φύγῃ ἡ οἰκία αὕτη ἐκ τῆς θέσεώς της παρὰ νὰ σαλεύσουν οἱ ἵπποι σου, σὲ βεβαιῶ. Ἀλλὰ δι' ὄνομα Θεοῦ, οὐδεὶς τῶν περιεστώτων δὲν θέλει νὰ βοηθήσῃ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὅπως ἀναβιβάσῃ εἰς τὴν ἅμαξαν τὸν ἀτυχῆ νέον; εἶπεν ἡ Κυρία Μορρὶς ἀπευθυνθεῖσα πρὸς τοὺς περιϊσταμένους.

— Ἰδοὺ ἐγὼ, κυρία, λέγει τότε ἐπαίτης τις προχωρῶν διὰ τοῦ πλήθους, αὐτὸς ἐκεῖνος πρὸς ὃν ὁ Γεώργιος εἶχε δώσει πρὸ ὀλίγων ὡρῶν ἓν τάλληρον δι' ἐλεημοσύνην. Ὁ δυστυχής! τὸ ὑπώπτευσα, ὅτε ζητῶν παρ' αὐτοῦ ἓν σολδίον, ἀντ' αὐτοῦ ἔλαβον ἓν τάλληρον.

— Πῶς! τὸν εἶδες καὶ σὺ σήμερον τὸ πρωί; ἠρώτησεν ἡ Κυρία Μορρὶς· τότε πρέπει νὰ ἔλθῃς μαζύ μας, ὅπως καταθέσῃς ὅ,τι γνωρίζεις περὶ αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις ὁ κλητὴρ, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ ἐπαίτου, κατώρθωσεν ἐπὶ τέλους νὰ ὑπερισχύσῃ τοῦ Γεωργίου, ὅστις ἀνθίστατο, καθ' ὅσον τῷ ἐπέτρεπον αἱ δεσμευμέναι χεῖρές του, καὶ νὰ τὸν θέσῃ ἐν τῇ ἁμάξῃ, ἐν ᾗ ἐτοποθετήθη παρ' αὐτῷ καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ἐπαίτης.

Ἡ Κυρία Μορρὶς εἰσῆλθεν εἰς ἄλλην ἅμαξαν, μὴ ἐπιθυμοῦσα νὰ εὑρεθῇ πλησίον παράφρονος, οὕτω δὲ ἀνεχώρησαν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐπευφημιῶν τοῦ πλήθους καὶ μετὰ μικρὰν πορείαν ἔστησαν πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Ἰωάννου Μορρὶς.

Καθ' ὁδὸν ὅμως κατώρθωσαν νὰ δεσμεύσωσιν οὕτω τὸν Γεώργιον, ὥστε νὰ καταστῇ αὐτῷ ἀδύνατος πᾶσα κίνησις, ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει ἐτοποθέτησαν αὐτὸν ἐπὶ ἀνακλίντρου ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ θείου του.

Ἡ οἰκία ἦν πλήρης ἀνθρώπων, οἵτινες ἔδραμον, ὅπως παρευρεθῶσιν εἰς τὴν ἐξέτασιν, εἰς ἣν ἐπρόκειτο νὰ ὑποβληθῇ ὁ Γεώργιος, καὶ πάντες μετ' ἀνυπομονησίας περιέμενον τὴν ἔλευσίν του.

Ἴσως γνωρίζουσιν οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν, ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπικρατεῖ συνήθεια, ὅπως πᾶς ὑποπτος ὡς παράφρων ἐξετάζηται πρῶτον παρ' ἑνὸς ἢ καὶ πλειοτέρων ἰατρῶν, καὶ μόνον μετὰ τὴν πιστοποίησιν τούτων δύναται νὰ εἰσαχθῇ εἰς φρενοκομεῖον.

Εὐθὺς ὡς εἶδε τὸν Γεώργιον ὁ Ἰωάννης Μορρὶς, τὸν ἐπλησίασε περίλυπος καὶ ἔνδακρυς καὶ τῷ εἶπεν·

—Ἀ! ἀγαπητέ μου Γεώργιε, εἰλικρινῶς καὶ προθύμως θὰ σοὶ ἐζήτουν συγγνώμην, ἐὰν ἦσο εἰς κατάστασιν νὰ μὲ ἐννοήσῃς.

Μετ' ὀλίγον ἦλθε καὶ ὁ ἰατρὸς τῆς οἰκογενείας, ὅστις παρατηρήσας μετὰ προσοχῆς τὸ ἐξημμένον πρόσωπον, τὰς διεσταλμένας κόρας τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τὸ ἀφρίζον ἐξ ὀργῆς στόμα

τοῦ ὁποτιθεμένου παράφρονος, ἐστέναξεν, εὑρὼν δὲ καὶ τοὺς σφυγμοὺς αὐτοῦ εἰς ἄκρον τεταραγμένους, ἐστράφη πρὸς τοὺς περιεστῶτας καὶ ἐκίνησε τὴν κεφαλήν.

—Τί στοχάζεσθε, ἰατρὲ, δὲν θὰ ἦτο φρόνιμον νὰ τὸν κλείσωμεν εἰς φρενοκομεῖόν τι, ὅπου θὰ εὕρῃ τὴν δέουσαν περιποίησιν; ἠρώτησεν ὁ Κύριος Μορρὶς, ταλαντευόμενος μεταξὺ τοῦ φόβου ὃν τῷ ἐνέπνεον οἱ φρενοβλαβεῖς, καὶ τῆς ἀγάπης, ἣν ἔτρεφε πρὸς τὸν ἀνεψιόν του.

— Πρὶν ἢ ἀποφανθῶ περὶ τούτου, ἐπεθύμουν πρῶτον, εἶπεν ὁ ἰατρὸς, νὰ ἀπευθύνω ἐρωτήσεις τινὰς πρὸς ἐκείνους, οἵτινες παρετήρησαν τὴν διαγωγήν του κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας.

Ἐν τῷ ἅμα παρουσιάσθησαν αὐτῷ δέκα ἕως δώδεκα πρόσωπα, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, καὶ ἤρχισαν ὅλοι ὁμοῦ νὰ ὁμιλῶσιν.

— Ἂς ὁμιλήσῃ ἀνὰ εἷς, ἀνέκραξεν ὁ ἰατρός. Κύριε Μορρὶς, ὁμιλήσατε ὑμεῖς πρῶτος καὶ εἰπατέ μοι, τί ἔκτακτον παρετηρήσατε εἰς τὸ ὕφος τοῦ ἀνεψιοῦ σας, ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν σας τὴν πρωΐαν.

— Ἀλλοίμονον, ἰατρέ μου, ἀπεκρίθη ἡ θεία τοῦ Γεωργίου. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἶχέ τι ἐξηγριωμένον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ παρεπονέθη ὅτι εἶχε πονοκέφαλον.

— Μετὰ ταῦτα; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Αἴφνης ἄνευ ἀφορμῆς, ἐξηγριώθη ἔτι μᾶλλον καὶ κατετρόμαζε καὶ ἐμὲ καὶ τὸν θεῖόν του, λέγων, ὅτι τῷ ἦτο ἐντελῶς ἀδιάφορον ἂν μᾶς ἔβλεπεν ἀμέσως νεκρούς· μετὰ τοὺς λόγους δὲ τούτους, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας, προσέθηκεν ἡ Κυρία Μορρὶς, παραμορφοῦσα οὕτως ἀκουσίως τὴν σκηνὴν, ἣν ἐπεχείρησε νὰ περιγράψῃ.

— Εἴσθε καὶ ὑμεῖς μάρτυς τῆς παραδόξου ταύτης διαγωγῆς τοῦ Γεωργίου; ἠρώτησεν ὁ ἰατρὸς τὸν Κύριον Μορρίς.

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη οὗτος, καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπώπτευα ὅτι ὁ πτωχὸς νέος εἶχεν ἀπολέσει τὰς φρένας, τὸν ἠπείλησα ὅτι θὰ τὸν ἀποκληρώσω.

— Ἔπρεπεν ἐν τούτοις νὰ τὸ ὑποπτευθῆς, διότι οὐδέποτε ἄλλοτε τὴν εἴδομεν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, εἶπεν ἡ Κυρία Μορρίς.

— Τῷ ὄντι οὐδέποτε, εἶπεν ὁ γέρων Ἰωάννης στενάζων.

Ταυτοχρόνως γυνή τις προέβη εἰς τὸ μέσον.

— Πῶς ὀνομάζεσαι, καλή μου γυναῖκα; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Δεσποσύνη Ῥοβινσὼν, κύριε. . . . Καθ' ὁδὸν ἔμαθα, ὅτι μὲ ζητεῖτε, ὅπως καταθέσω ὅ,τι γνωρίζω.

— Πολὺ καλά· λέγε τί γνωρίζεις περὶ τῆς σημερινῆς διαγωγῆς τοῦ Κυρίου Μορρίς.

— Ἀπήντησα αὐτὸν σήμερον τὴν πρωΐαν καθ' ὁδὸν καὶ μοὶ προσεφέρθη μὲ τρόπον ἐντελῶς ἀκατανόητον.

— Διατί σὲ παρακαλῶ;

—Μάλιστα, κύριε, μὲ τρόπον πολὺ παράδοξον.

— Μὰ πῶς; ἐξηγήθητι σαφέστερον καὶ εἰπέ μας τί εἶπε, τί ἔπραξε.

— Κατ' ἀρχὰς ἐρρίφθη αἴφνης κατ' ἐπάνω μου τόσον βιαίως, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ μὲ ῥίψῃ κάτω, ἂν δὲν προεφυλασσόμην.

— Ἔπειτα;

— Μοὶ εἶπε τὰς μεγαλειτέρας ἀνοησίας, κύριε· μοὶ εἶπεν ὅτι τὸ καπέλλον μου, ὄχι αὐτὸ τὸ ὁποῖον φορῶ, ἦτο πολὺ νεανικὸν διὰ γραῖαν ὡς ἐμὲ, καὶ πολὺ πολυτελὲς διὰ μίαν θαλαμηπόλον. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἦναι μεθυσμένος, διότι ἦτο ἀκόμη ἐνωρὶς, ἐνόησα ὅτι ἦτο παράφρων διὰ νὰ ὁμιλῇ τοιουτοτρόπως περὶ τοῦ καπέλλου μου.

— Καὶ ἐν τούτοις τοὺς λόγους τούτους θὰ ἐθεώρουν ἐγὼ ὡς ἔνδειξιν ὑγειοῦς καταστάσεως τοῦ πνεύματος, ἐὰν δὲν ἐγνώριζον ἐκ πείρας, ὅτι οἱ φρενοβλαβεῖς συχνάκις ἔχουσι τοιαύτας σιγμὰς νοημοσύνης, εἶπεν ὁ ἰατρὸς στρεφόμενος πρὸς τὸν γέροντα Μορρίς.

— Ἐλπίζω, κύριε, ὅτι δὲν θὰ ἀφήσητε ἐλεύθερον νὰ τρέχῃ τοὺς δρόμους ἄνθρωπον, ὅστις ὑβρίζει τὸν κόσμον, παρετήρησεν ἡ δεσποσύνη Ῥοβινσών.

— Μεῖνε ἥσυχος, δεσποσύνη, θέλομεν λάβει πρόνοιαν περὶ τούτου. Τώρα δύνασαι ν' ἀποσυρθῇς.

Ἡ δεσποσύνη Ῥοβινσὼν ἀπεσύρθη, διαβαίνουσα ὅμως πρὸ τοῦ Γεωργίου, ἔκαμε πρὸς αὐτὸν μορφασμόν τινα ὡς νὰ τῷ ἔλεγε·

— Μὲ ἀπεκάλεσας χονδρὴν καὶ ἠλίθιον, ἀλλ' ἐὰν ἠμπορέσω νὰ σὲ σείλω εἰς τὸ φρενοκομεῖον, θὰ τὸ κάμω!

Ὁ Γεώργιος τῇ ἀπήντησε διὰ περιφρονητικοῦ μειδιάματος, καὶ καταστείλας τὴν ἀγανάκτησίν του, ἐθεώρει μετὰ περισσοτέρας ἀταραξίας ὅλην αὐτὴν τὴν σκηνὴν, ἥτις ἤρχιζε νὰ τῷ φαίνηται ἀστειοτάτη, καὶ νὰ τῷ προξενῇ γέλωτα, τοῦθ' ὅπερ ὅμως βλέποντες οἱ περιεστῶτες ἔτι μᾶλλον ἐπείθοντο περὶ τῆς φρενοβλαβείας του.

Ἀκολούθως ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Κυρίου Βλάγκ νὰ μαρτυρήσῃ.

— Ἡ σημερινὴ διαγωγὴ τοῦ Γεωργίου εἰς τὸ κατάστημά μου, εἶπεν οὗτος, ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε δὲν μοὶ ἔμεινεν ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία ὅτι ἀπώλεσε τὰς φρένας, διότι οὐδέποτε τῷ συνέβη παρόμοιόν τι.

— Ἐξηγήθητε, σᾶς παρακαλῶ, εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Φαντασθῆτε, ἰατρὲ, ὅτι ἀπεφάσισε νὰ ἀποδιώξῃ ὅλον τὸν κόσμον ἐκ τοῦ καταστήματός μας. . . καὶ ὅταν σᾶς λέγω ὅλον τὸν κόσμον, δὲν σᾶς λέγω ὑπερβολὴν, ἐπὶ λόγῳ τιμῆς.

— Παρεξετράπη λοιπὸν ἴσως εἰς βιαιοπραγίας; εἶπεν ὁ ἰατρός· εἴσθε ὁ πρῶτος, ὅστις καταθέτει τοιοῦτόν τι.

— Δηλαδὴ, κύριε, θέλω νὰ εἰπῶ, ὅτι μόλις τῷ ἐκάμαμεν παρατηρήσεις τινὰς, μᾶς ὕβρισε βαναύσως καὶ μᾶς ἀπεκάλεσε δολίους καὶ ἀπαταιῶνας, καὶ ἄλλα πολλὰ ἀκόμη. Θὰ σᾶς ἐβάρυνα πολὺ, ἐὰν ἐπεχείρουν νὰ σᾶς ἐπαναλάβω ὅλα τὰ ἐπίθετα διὰ τῶν ὁποίων μᾶς ἐστόλισε.

— Τοῦτο εἶναι τρομερὸν, εἶπέ τις τῶν παρεστώτων.

— Βεβαιότατα, ἐπανέλαβεν ὁ Κύριος Βλάγκ· τέλος δὲ ἐπήδησεν ὑπεράνω τοῦ γραφείου καὶ ὥρμησεν εἰς τὴν ὁδόν.

— Μήπως εἶχεν ἀφορμὴν τινα δυσαρεσκείας ἢ ἐνοχλήσεως, ἐξηγοῦσαν τὴν ὀργήν του; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Παντελῶς, ἀπεναντίας ὅτε ἦλθε τὴν πρωΐαν, διετελοῦμεν μετ' αὐτοῦ εἰς σχέσεις φιλικωτάτας.

— Ἀκολούθως τί ἔπραξεν; ἠρώτησε πάλιν ὁ ἰατρός.

— Ἀγνοῶ ἐντελῶς τὰ περαιτέρω, ἀπεκρίθη ὁ Κύριος Βλάγκ, ἐντελῶς πεπεισμένος ὅτι ὁ μὲν Γεώργιος ἦτο φρενοβλαβὴς, αὐτὸς δὲ ὅτι διηγήθη πιστῶς τὰ διατρέξαντα.

— Ἐγὼ δύναμαι νὰ σᾶς εἰπῶ τὰ μετὰ ταῦτα, ἐὰν μοὶ τὸ ἐπιτρέπητε, εἶπεν ὁ ἐπαίτης, πλησιάζων ὅπως ἀποκριθῇ εἰς τὴν τελευταίαν ἐρώτησιν τοῦ ἰατροῦ.

— Λέγε, εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Εὑρισκόμην πρὸ τοῦ καταστήματος τοῦ Κυρίου Βλάγκ, καταγινόμενος νὰ ἀνοιγοκλείω τὰς θυρίδας τῶν ἁμαξῶν, ὅπως πορίζωμαι σολδία τινὰ, ὅτε αἴφνης ὁ νέος οὗτος κύριος ὥρμησε πρὸς ἐμὲ ὡς μαινόμενος καὶ στρέφων πέριξ τὰ βλέμματά του, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ γεγωνυῖᾳ τῇ φωνῇ, τί νὰ κάμω; τότε ἐγὼ τὸν ἐπλησίασα καὶ μετὰ ἠπίας φωνῆς τῷ ἀπεκρίθην, νὰ μοὶ δώσῃς ἓν σολδίον, ἐκεῖνος ὅμως ἐξηκολούθει παραληρῶν καὶ λέγων τόσας ἀνοησίας, ὥστε δὲν μοὶ ἔμεινεν οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι εἶχε τεταραγμένας τὰς φρένας.

— Κατόπιν;

— Κατόπιν μοὶ ἔδωκεν ἓν τάλληρον καὶ ἀπῆλθεν. Ἰδοὺ ὅσα γνωρίζω περὶ αὐτοῦ μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν προσεκλήθην, ὅπως τὸν τοποθετήσω ἐν τῇ ἁμάξῃ.

— Ἀρκετὰ, εἶπεν ὁ ἰατρός· δύνασαι νὰ ἀπέλθῃς.

Ὁ ἐπαίτης ὅμως ἀντὶ ν' ἀναχωρήσῃ, ἀπεσύρθη εἴς τινα γωνίαν τῆς αἰθούσης, περίεργος νὰ ἴδῃ τὸ τέλος τῆς σκηνῆς.

— Τώρα, φίλοιμου, λέγει ὁ ἰατρὸς, ἐὰν ὑπάρχωσι καὶ ἄλλοι γνωρίζοντές τι περὶ τοῦ δυστυχοῦς νέου, παρακαλῶ αὐτοὺς νὰ παρουσιασθῶσιν.

— Ἐλθὲ τέκνον μου, ἐλθέ· ἐννοῶ, ὅτι τοῦτο εἶναι πολὺ θλιβερὸν διὰ σὲ, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἐξετασθῇς, εἶπεν ἡ Κυρία Μορρὶς πρὸς νεάνιδά τινα, ἣν ὡδήγει ἐκ τῆς χειρός. Ἰδοὺ, ἰατρὲ, ἡ δεσποσύνη Βράουν· ἡ ἀτυχὴς διῆλθεν ὁμοῦ μὲ τὸν Γεώργιον σχεδὸν ὅλον τὸ ἀπόγευμα. Φίλτατα ἀλλ' ἀτυχῆ ὄντα! ἐντὸς μικροῦ ἔμελλον νὰ συζευχθῶσι, πλὴν τίς ἤθελε φαντασθῆ, ὅτι ἐντὸς μιᾶς καὶ μόνης ἡμέρας ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπέλθωσι τοσαῦτα δυστυχήματα!

Ἡ Λουΐζα Βράουν κεκαλυμμένον ἔχουσα τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν, ἔκλαιεν ἢ μᾶλλον προσεποιεῖτο ὅτι ἔκλαιεν.

—Ὁποῖον ὕφος εἶχεν ὁ Κύριος Μορρὶς, τέκνον μου, ὅτε κατὰ πρῶτον τὸν εἴδατε σήμερον; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Ὅτε ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μας, ἦτο ὠργισμένος, ἐπέδειξε δὲ σκληρότητα πρὸς ἐμὲ καὶ μὲ ὕβρισε.

— Διηγήθητι τοὺς λόγους του, ἐξηκολούθησεν ὁ ἰατρός.

— Μὶ ἐκύτταξε κατ' ἀρχὰς μὲ τόσον θυμὸν, συστέλλων ἐνταυτῷ φρικωδῶς τὰς ὀφρῦς, ὥστε ὀλίγου δεῖν ἐλιποθύμουν ἐκ φόβου. Μοὶ εἶπε τέλος ὅτι ἤμην δυσειδὴς καὶ κακὴ ὡς δαίμων.

— Μετὰ ταῦτα, τέκνον μου; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐνθυμηθῶ ὅλα ὅσα μοὶ εἶπε, καὶ σᾶς καθικετεύω νὰ μὴ μὲ στενοχωρήσετε νὰ εἰπῶ πλειότερα, ἀπεκρίθη ἡ νεᾶνις. Ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἀποθάνω πρὸ ὀλίγου εἰς τὴν θέαν του. Πιστεύω δὲ νὰ μὴ μὲ ἀναγκάσητε νὰ ὑπανδρευθῶ παράφρονα, διότι ποτὲ δὲν θὰ συγκατανεύσω εἰς τοῦτο.

— Μείνατε ἥσυχος, τέκνον μου, βραδύτερον βλέπομεν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν πρόκειται περὶ τούτου, εἶπεν ὁ ἰατρὸς, συγκινηθεὶς ἐκ τῆς παιδικῆς ὡραιότητος τῆς κόρης.

— Τόρα, ἰατρὲ, εἶπεν ὁ γέρων Ἰωάννης, γνωρίζετε πᾶν ὅ,τι εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ τις ἐπὶ τοῦ προκειμένου· ποία εἶναι ἡ γνώμη σας; φαίνεται ἡσυχώτερος τώρα· δὲν νομίζετε, ὅτι δυνάμεθα νὰ τὸν κρατήσωμεν ἐδῶ; διότι σᾶς ὁμολογῶ ὅτι εἶναι σκληρὸν δι' ἐμὲ σήμερον νὰ τὸν ἀποχωρισθῶ.

— Φοβοῦμαι ὅτι ἡ παροῦσα ἀταραξία του εἶναι ἁπλῶς ἀποτέλεσμα τῆς καταπτώσεως τῶν δυνάμεών του, καὶ ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θὰ καταληφθῇ ἴσως ὑπὸ νέας ἐξάψεως.

— Ἔχετε δίκαιον, ἰατρὲ, παρετήρησέ τις τῶν μαρτύρων, αὐτὸ θὰ συμβῇ· εἶδον πλείστους ὅσους φρενοβλαβεῖς εἰς τὴν ζωήν μου καὶ παρετήρησα, ὅτι δὲν πρέπει νὰ δίδῃ τις πίστιν εἰς τὴν φαινομένην αὐτῶν ἡσυχίαν· πολλάκις ἐξαπατοῦν μὲ μεγάλην πονηρίαν τοὺς περὶ αὐτούς.

— Δὲν εἶναι παράδοξον νὰ τῷ ἐπέλθῃ ἡ ἰδέα νὰ μᾶς κακοποιήσῃ ὅλους, ἢ νὰ ἐμβάλῃ πῦρ εἰς τὴν οἰκίαν, εἶπεν ἡ Κυρία Ῥοβινσὼν, φοβουμένη μὴ τὸ θυμά της ὑπεκφύγῃ τὴν ἐκδίκησίν της.

—Καὶ αὐτὸ εἶναι δυνατόν! ἐψιθύρισεν ἡ Κυρία Μορρὶς κλαίουσα. Ὁ ἀτυχὴς νέος ἠμποροῦσε νὰ ῥιφθῇ εἰς τὸν ποταμόν· διὰ τοῦτο φρονῶ,

Ἰωάννη, ὅτι θέλει εἶσθαι φρόνιμον, ἂν καὶ λυπηρὸν δι' ἡμᾶς, νὰ μὴ μείνῃ ἐδῶ. Ὁ ἰατρὸς ἔχει φίλον, ὅστις διατηρεῖ φρενοκομεῖον· ἐκεῖ θὰ ἀπολαύῃ πολλῆς περιποιήσεως τὸ πτωχὸν τέκνον μας, ἕως οὗ ἰδῶμεν βραδύτερον τί πρέπει νὰ πράξωμεν.

— Αὐτὸ εἶναι τὸ φρονιμώτερον, ἀπεκρίθη ὁ ἰατρός.

— Τότε ὅσῳ ταχύτερον τόσῳ καλλίτερον, προσέθηκεν ὁ Ἰωάννης Μορρίς. Ἠμπορεῖ κανεὶς ἀπὸ σᾶς νὰ φροντίσῃ νὰ φέρῃ μίαν ἅμαξαν;

Πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς ταύτης ἔδραμεν ἔξω ὁ ἐπαίτης, πλὴν ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἤνοιγε τὴν θύραν, δύο νέα πρόσωπα εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν, ἡ Ἑλένη Αἰλλ καὶ ὁ Κύριος Δαίβυ.

Ὁ Γεώργιος ἐκινήθη, ὅπως δράμῃ εἰς προϋπάντησιν τῆς Ἑλένης, παρευθὺς ὅμως ἐκρατήθη καὶ ἐμποδίσθη ὑπὸ τοῦ θείου του καὶ τοῦ ἰατροῦ.

Ὁ Κύριος Δαίβυ ἐχαιρέτησε σιωπηλὸς τὴν ὁμήγυριν, καὶ στρεφόμενος πρὸς τὴν οἰκοδέσποιναν,

— Κυρία Μορρὶς, εἶπεν, ἐλπίζω ὅτι θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε νὰ ἐκθέσω τοὺς λόγους, δι' οὓς ἦλθον ἐδῶ· φαίνεται ὅτι ὁ ὁδηγὸς τοῦ λεωφορείου, ὅστις ἐπανήγαγε τὸν φίλον μου Γεώργιον ἐκ τοῦ Στριθὰμ, διέδωκε πανταχοῦ, ὅτι ἔπαθεν οὗτος τὰς φρένας, καὶ ὅτι εὐθὺς ὡς ἔφθασε, συνελήφθη· τὸ γεγονὸς τοῦτο διεδόθη καθ' ὅλην τὴν πόλιν, ὥστε ἔφθασε καὶ μέχρι τῶν ἀκοῶν τῆς δεσποινίδος Αἰλλ, ἥτις πεπεισμένη ὅτι ὁ Μορρὶς ὑπῆρξε θῦμα φρικώδους πλάνης, ἔσπευσε πρὸς ἐμὲ ζητοῦσα νὰ τὴν συνοδεύσω εἰς τὴν οἰκίαν σας. Ἡ πρόσκλησις αὕτη τόσῳ μᾶλλον μ' εὐχαρίστησεν, ὅσῳ μόνος ἐγὼ κατέχω τὴν κλεῖδα τοῦ μυστηρίου, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ ὅλους ὑμᾶς... Ἀλλ' ἐπιτρέψατέ μοι πρῶτον ν' ἀπαλλάξω τῶν δεσμῶν τὸν πτωχόν μου φίλον.

Καὶ ὁδηγήσας τὴν δεσποσύνην Αἰλλ εἴς τινα ἕδραν ὁ Δαίβυ, ἔκοψε διὰ μαχαιριδίου, τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἐφ' ἑαυτοῦ, καὶ πρὶν ἢ ἐννοήσῃ τις τὴν πρόθεσίν του, τὰ σχοινία δι' ὧν ἦν δεσμευμένος ὁ Μορρὶς καὶ τὸν ἐβοήθησεν ὅπως ἐγερθῇ.

— Τί κάμνεις αὐτοῦ; ἀνεφώνησεν ὁ ἰατρός.

— Ἀλλ' εἶναι παράφρων, εἶπεν ὁ Κύριος Μορρίς.

— Καὶ μάλιστα μανιώδης, προσέθηκεν ἡ ἀδελφή του.

— Τρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ κακοποιήσῃ τινὰ ἐξ ἡμῶν, εἶπεν ὁ ἰατρός.

— Πιθανὸν νὰ κακοποιήσῃ καὶ αὐτὸς ἑαυτόν.

— Δὲν θὰ κάμῃ τίποτε, μείνατε ἡσυχοι, εἶπεν ὁ Κύριος Δαίβυ. Κύριε Μορρὶς ὁ ἀνεψιός σας δὲν εἶναι παράφρων, ἀλλ' ὑγιὴς ὅπως καὶ ὑμεῖς καὶ ἐγώ.

— Πῶς γνωρίζετε τοῦτο, Κύριε; ἠρώτησεν ὁ γέρων Ἰωάννης.

— Ὑπομείνατε ἐπὶ μικρὸν καὶ θέλω σᾶς τὸ ἀποδείξει ἀμέσως. Εἶναι δεκάτη ὥρα, προσέθηκε, βλέπων τὸ ὡρολόγιόν του, ἑπομένως ἀκριβῶς πρὸ εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν ἐπανερχόμενος μετὰ τοῦ φίλου μου Γεωργίου καὶ ἄλλου τινὸς κοινοῦ φίλου ἐκ τῆς διδαχῆς τοῦ Κυρίου Στρουμ, ἐστοιχημάτισα μετ' αὐτοῦ, ὅτι ἐὰν ἀπεφάσιζε νὰ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν πρὸς ὅλους, ὅσοι ἤθελον τῷ ἀποτείνει ἐρωτήσεις, δὲν θὰ παρήρχετο ὁλόκληρος ἡμέρα καὶ ἤθελεν ἀποκληρωθῆ ὑπὸ τοῦ θείου του, ἀπολυθῆ ὑπὸ τῶν προϊσταμένων του καὶ τέλος καὶ ἐγκαταλειφθῆ ὑπὸ τῆς μνηστῆς του· τῷ προσέθηκα δὲ, ὅτι ἐὰν θελήσῃ νὰ παρατείνῃ τὴν δοκιμὴν ταύτην ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα, βεβαίως πρὸ τοῦ τέλους αὐτῆς, θὰ τὸν ἔκλειον εἰς φρενοκομεῖον ὡς φρενοβλαβῆ. Δὲν ἔχει οὕτω, Γεώργιε;

— Ἀκριβῶς αὐτὰ συνέβησαν μεταξύ μας, εἶπεν ὁ Μορρίς.

— Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπερέβη δυστυχῶς κατὰ πολὺ τὰς προσδοκίας μου, ἐπανέλαβεν ὁ Δαίβυ, διότι μόλις δεκαὲξ μόνον ὥρας ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος τὴν ἀλήθειαν εἰς τὰς συνήθως καὶ καθ' ἑκάστην ἀπευθυνομένας αὐτῷ ἐρωτήσεις, καὶ ἰδοὺ ὅτι ἐπραγματοποιήθη τὸ χείριστον μέρος τῆς προφητείας μου.

— Τῷ ὄντι, προσέθηκεν ὁ Γεώργιος, μόλις ἐπὶ ὀλίγας ὥρας εἶπον τὴν ἀλήθειαν καὶ ἠναγκάσθην νὰ ὑποστῶ τὰς πλέον ἀτιμωτικὰς ὕβρεις! Θεέ μου, ἐξηκολούθησεν, ἐὰν θελήσητε ν' ἀναπολήσητε μετὰ ψυχροῦ αἵματος τὴν σκηνὴν τῆς πρωΐας, θὰ ὁμολογήσητε ὁ ἴδιος, ὅτι διαφέρει κατὰ πολὺ ἐκείνης ἣν ἡ θεία μου καὶ ὑμεῖς ἐπενοήσατε καὶ περιεγράψατε πρὸ ὀλίγου· τὸ χείριστον ἐξ ὅσων σᾶς εἶπον, ὑπῆρξεν, ὅτι δὲν ἤθελα αὐτοκτονήσει, ἐὰν σᾶς ἔχανα καὶ τοὺς δύο.

— Ἔχεις δίκαιον Γεώργιε, εἶπεν ὁ Κύριος Μορρὶς, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἐδικαιούμην, ἀκούων τοὺς λόγους σου τούτους, νὰ πιστεύσω ὅτι ἠύχεσο τὸν θάνατόν μου.

— Καὶ τοῦτο, θεέ μου, προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι δὲν εἴμεθα συνειθισμένοι ν' ἀκούωμεν τὴν ἀλήθειαν.

— Τόρα ἐννοῶ τέλος τὰ πάντα, εἶπεν ὁ Κύριος Μορρίς. Λυποῦμαι πολὺ δι' ὅσα συνέβησαν καὶ σοὶ ζητῶ συγγνώμην.

— Ὄχι, θεέ μου, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος, τοὐναντίον ἐγὼ ἔχω ἀνάγκην τῆς συγγνώμης σας.

— Ἔστω, ἐπανέλαβεν ὁ Κύριος Μορρίς· ὁπωσδήποτε εἶμαι εὐτυχὴς, βλέπων ὅτι δὲν εἶσαι οὔτε παράφρων οὔτε ἀγνώμων, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ λησμονηθῶσι τὰ πάντα· καὶ ταῦτα λέγων περιεπτύξατο τὸν ἀνεψιόν του περιπαθῶς.

— Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν δεσποσύνην Ῥοβινσὼν, ἐπανέλαβεν ὁ Γεώργιος, δὲν ἔχω ἄλλους λόγους πρὸς ὑπεράσπισίν μου, εἰμὴ μόνον ὅτι εἶπον πρὸς αὐτὴν τὴν γνώμην μου περὶ τοῦ καπέλλου της.

— Ἐν τούτοις, κύριε, πρέπει νὰ μάθητε τοῦ

λοιποῦ νὰ μὴν εἶσθε τόσον ἀθυρόστομος, ἀπεκρίθη ἀποτόμως ἡ δεσποσύνη Ῥοβινσών.

— Ὑμεῖς δὲ, Κύριε Βλάγκ, ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ μὲ καταδιώξητε δικαστικῶς, διότι ἀπεδίωξα τοὺς ἀγοραστὰς ἐκ τοῦ καταστήματός σας, ὁμολογῶν αὐτοῖς τὸ ὑπέρογκον τῶν τιμῶν τῶν ἐμπορευμάτων σας· ἀμφιβάλλω ὅμως ἐὰν συμφέρῃ ὑμῖν νὰ γίνῃ γνωστὴ εἰς τὸ κοινὸν τοιαύτη δίκη, ἥτις μᾶλλον θὰ σᾶς βλάψῃ.

— Ἂς ἀφήσωμεν πλέον αὐτὰ, εἶπεν ὁ Κύριος Βλάγκ, ἑτοιμαζόμενος ν' ἀποσυρθῇ.

— Σὺ δὲ, ἐξηκολούθησεν ὁ νέος, στρεφόμενος πρὸς τὸν ἐπαίτην, σὺ τὸν ὁποῖον οὔτε προσέβαλον, οὔτε δυσηρέστησα εἰπὼν τὴν ἀλήθειαν, πόθεν ὁρμώμενος εὑρέθης μεταξὺ τῶν κατηγόρων μου;

— Ὁ Θεὸς νὰ σὲ διαφυλάττῃ ὑγιῆ, Κύριε, διὰ τὴν μεγαλοδωρίαν σου, ἀλλὰ δὲν ἤξευρα καὶ ἐγὼ ποῦ νὰ ἐξηγήσω τὴν μεγαλοδωρίαν αὐτὴν, εἰμὴ ὑποθέτων ὅτι ἐπάθετε τὰς φρένας· ὁπωσδήποτε χαίρω ὅτι ἠπατήθην καὶ ὅτι ἐν γνώσει καὶ ἐκ καλῆς προαιρέσεως μοὶ ἐδώκατε τὸ τάλληρον· σᾶς εὔχομαι δὲ νὰ σᾶς τὸ ἀνταποδώσῃ ὁ Θεὸς ἐν χαρᾷ καὶ εὐτυχίᾳ.

— Εὐχαριστῶ, εἶπεν ὁ Μορρίς.

— Τόρα δεσποσύνη Βράουν, ἐπειδὴ ἡ κατηγορία σας εἶναι ἡ σπουδαιοτέρα ὅλων καὶ μὲ ἐπιβαρύνει περισσότερον, σᾶς παρακαλῶ νὰ τὴν ἀνακαλέσητε, ὁμολογοῦσα εἰλικρινῶς τὴν ἀλήθειαν· δὲν εἶναι λοιπὸν ἀληθὲς ὅτι ἡ μόνη προσβολὴ, δι' ἣν ἔχετε νὰ παραπονεθῆτε, εἶναι ὅτι ἀπαντήσας εἰς ἐρώτησίν σας τινὰ, σᾶς εἶπον ὅτι δὲν εἴσθε οὔτε ἐκτάκτου ὡραιότητος, οὔτε ἄγγελος;

— Εἶναι ἀληθὲς, ἀπεκρίθη ἡ Λουΐζα, ἀλλ' εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ μοὶ ἐλέγετε, ὅτι εἶμαι δυσειδὴς καὶ κακή.

— Συγγνώμην, ὑπέλαβεν ὁ Μορρίς. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι διεστράφη ἡ κρίσις σας, διότι ἐσυνειθίσατε νὰ μὴ προσέχητε πολὺ εἰς τὰς ἐκφράσεις σας, οὔτε ἐν γένει εἰς τὰς ὁμιλίας σας· ἄλλως τε ἐκ τοῦ ὅτι δὲν εἴσθε ὡραιότητος ἐντελοῦς, δὲν ἕπεται ὅτι εἶσθε καὶ δυσειδὴς οὔτε...

— Εἰς μάτην προσπαθεῖτε νὰ συμφιλιωθῆτε καὶ πάλιν μετ' ἐμοῦ, εἶπεν ἡ δεσποσύνη Βράουν, διακόπτουσα αὐτόν.

— Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ! τοῦτο μόνον σᾶς συνιστῶ διὰ τὸ καλόν σας, νὰ δειχθῆτε εἰλικρινεστέρα πρὸς ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον θέλετε δώσει τὴν χεῖρά σας, καὶ ὄχι ὅπως πρὸς ἐμέ.

Ἔπειτα στρεφόμενος πρὸς τὴν Ἑλένην Αἰλλ ἐξηκολούθησεν·

— Εἰς ὑμᾶς δὲ, φιλτάτη Ἑλένη, ἥτις μοὶ ἐτείνατε χεῖρα βοηθείας, ὁπότε ὅλοι οἱ ἄλλοι μὲ ἀπώθησαν καὶ μὲ ἐγκατέλιπον, εἰς ὑμᾶς, τί νὰ εἴπω;

— Ἐδῶ δὲν ἔχετε τίποτε νὰ μοὶ εἴπητε, ἀπεκρίθη ἡ Ἑλένη· δύνασθε ὅμως νὰ ἀναγγείλητε εἰς τοὺς φίλους σας, ὅτι ἐπειδὴ ὁπωσδήποτε σᾶς ἐκήρυξαν παράφρονα, διότι εἴπατε τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ μίαν μόνην ἡμέραν, ὁ καλλίτερος τρόπος νὰ διορθώσωσι τὸ λάθος των εἶναι, νὰ ἀφήσωσι τοῦ λοιποῦ εἰς ἐμὲ πᾶσαν περὶ ὑμῶν φροντίδα.

LOUIS BAILLECL.

ΠΕΤΡΟΣ ΛΕΒΡΟΥΝ

(Ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1785· ἀπέθανεν ἐν ἔτει 1873.)

Ὁ Πέτρος Λεβροὺν διὰ μόνων τῶν ἔργων καὶ τῆς ἰδίας ἀξίας καὶ εἰς τὴν ὑψηλὴν θέσιν Ὁμοτίμου (pair de France) ἀνεβιβάσθη καὶ Γερουσιαστὴς ἔπειτα ἐγένετο· ἀλλὰ, κυρίως, ἐν τῇ φιλολογίᾳ διεκρίθη, καὶ διὰ δραματικοῦ καλλιτεχνήματος (*τῆς Μαρίας Στουάρτης*) ἤνοιξεν ἑαυτῷ θριαμβικῶς τὰς πύλας τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας, διά τε αὐτὸ, τὴν *εἰς τὴν Ἑλλάδα ᾠδὴν*, τὸν *Ὀδυσσέα* καὶ τὰ *Ἑλληνικὰ ποιήματα* θεωρηθεὶς ἄξιος ἑνὸς τῶν τεσσαράκοντα ἐδωλίων τοῦ ἐνδόξου συλλόγου. Διηγοῦνται δὲ ὅτι, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ, διδασκομένης ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ *Γαλλικοῦ Θεάτρου* τῆς *Πριγκηπίσσης Αὐρηλίας*, οἱ ἐν τῇ πλατείᾳ θεαταὶ, ἀκούσαντες τὸ δίστιχον ἐν ᾧ ἡ ἡγεμονὶς παρίσταται πρὸς φιλολόγον τινὰ λέγουσα·

Ah! votre Académie a fait un fort bon choix,
Le public avec vous a nommé cette fois;

(Ἀ! τῆς Ἀκαδημίας σου ἡ ἐκλογὴ ἀρίστη· νῦν μεθ' ὑμῶν ἐξέλεξε καὶ τοῦ κοινοῦ ἡ γνώμη), ἐχειροκρότησαν ζωηρῶς, ἐπαινέσαντες οὕτω δημοσίᾳ τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Ἀκαδημαϊκοῦ.

Ἀλλ' εἰς ἡμᾶς κυρίως ἐνδιαφέρει ὅτι ἠγάπησε μὲν τὴν Ἑλλάδα ἀκραιφνῶς, ὅσον ὁ Σκατωβριὰνδ, ὁ Βύρων καὶ ὁ Λουδοβίκος, ἔγραψε δ' ὑπὲρ αὐτῆς ἔνθους, ἐν χρόνῳ καθ' ὃν οὔτε παράτσημα, οὔτε ἄλλας ἀμοιβὰς προσεδόκων οἱ ὑπὲρ Ἑλλάδος ἐνθουσιῶντες, οὔτε τὸ σεμνότατον τῶν ἐπωνύμων *φιλέλλην*, τὸ εἰς ἕνα καὶ μόνον ἐν τῇ ἀρχαιότητι χαρισθὲν, ἦν ἐκπεπορνευμένον οὕτως, ὥστε μετ' ἀσυγγνώστου κουφότητος εἰς «*φθόρους ἀνθρώπους οἰκοτρίβων οἰκότριβας*» καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἀθλιώτατον τυχοδιώκτην μετὰ κυανῆς ταινίας καὶ μαρμαρυγώδους σταυροῦ ν' ἀπονέμωμεν. Δικαίωμα δ' ἀληθῶς ἀπαράγραπτον ἐπί τε τῆς μνήμης καὶ τῶν καρδιῶν ἡμῶν ἔχει ὁ ὑμνῳδὸς τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἐν ἔτει 1820, ὅτε ἡ πατρὶς ἡμῶν ἔκειτο τεταπεινωμένη καὶ κατ' ἐπιφάνειαν ἀνάλγητος, ὅτε ἦσαν ἄγνωστοι αἱ ὑπὲρ ἐλευθερίας μυστικαὶ ἐνέργειαι καὶ θυσίαι γενναίων τινῶν τέκνων τῆς Ἑλλάδος, ὅτε καὶ αὐτὸς ὁ Βύρων, ἄπελπις, ἀφῆκε νὰ φύγωσιν ὕβρεις τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων αὐτοῦ, δικαίωμα λέγω ἀπαράγραπτον ἐπί τε τῆς μνήμης καὶ τῶν καρδιῶν

ἡμῶν ἔχει ὁ κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον γράψας·

Je suis Grec avec eux, oui c'est là ma patrie,
Oui comme eux je reviens à la rive chérie.

(Μετ' αὐτῶν εἶμ' Ἕλλην καὶ ἐγώ, αὖτ' εἶναι ἡ πατρίς μου· ναί, καθὼς οὗτοι, καὶ ἐγὼ ἐπανέρχομαι εἰς τὴν προσφιλῆ γῆν.)

Τὴν 5 Μαΐου 1820 ἀπέπλευσεν ἐκ Μασσαλίας εἰς Ὕδραν καὶ Ἀθήνας ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ δρόμωνος *Θεμιστοκλέους*. «Καίτοι δ' ἐν ὥρᾳ ἐγγιζούσῃ εἰς τὴν παλιγγενεσίαν, ἦτο δύσκολον, λέγει, νὰ προΐδῃ τις αὐτήν.» Ἀλλὰ, σχέδια μελετῶν, ἐπιθυμία ἐπισκέψεως τῶν ἀρχαίων μνημείων, σπουδῆς νέων ἠθῶν καὶ ἐθίμων καὶ θέας τῆς φυσικῆς καλλονῆς, εἵλκυον εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν περιηγητήν· τὸ δὲ πλοῖον οὗ τινος ἐπέβαινε, «τὸ κάλλιστον τῶν ὑδραϊκῶν ἐκείνων πλοίων ἅτινα θεωροῦνται τὰ κομψότατα καὶ ταχύτατα τῶν τοῦ Αἰγαίου,» ἦν αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ κλεινὸς δρόμων ἐφ' οὗ ἐν ἔτει 1821 ὁ πλοίαρχος αὐτοῦ Ἰάκωβος Τομπάζης, πρῶτος ναύαρχος τῶν Ἑλλήνων χειροτονηθείς, ἡγεῖτο τοῦ αὐτοσχεδίου ἑλληνικοῦ στόλου καὶ ἐπανίστα τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου.

Ἅμα δὲ πατήσας ἐπὶ τοῦ πλοίου ὁ νέος Λεβρούν· «μετήχθην εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς ἐκ μαγείας, λέγει... Ἡ Ἑλλὰς ἦν ἐντετυπωμένη εἰς πᾶν μέρος τοῦ πλοίου καί μοι ἤρεσκεν ὅτι ἀπεκάλυπτον τὸ μεγαλεῖον καὶ τὰ καλὰ αὐτῆς ὀνόματα καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν πραγμάτων ἐφ' ὧν ματαίως καὶ παιδαριωδῶς ἐπετίθεντο. Πᾶσα θέσις ἐν τῷ πλοίῳ ἐζωραΐζετο ὑπ' ὀνομάτων ποιητικῶν. Ἐνταῦθα μὲν ἀνεγίνωσκες· *ναὸς τῆς Ἀφροδίτης*, ἐκεῖ δὲ *ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος* καὶ ἀλλαχόθι *ναὸς τῆς Καλυψοῦς*· ὁ ὀρνιθὼν, ἂν μή με λανθάνῃ ἡ μνήμη, ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦτο. Αἱ δὲ λέμβοι τοῦ *Θεμιστοκλέους* εἶχον τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν τέκνων τοῦ παλαιοῦ Θεμιστοκλέους, *Λυσίμαχος*, *Νεοκλῆς* καὶ *Ἀσπασία*. *Σείριος* δὲ καὶ *Ἀρκτοῦρος*, *Ὠρίων*, *Κάστωρ* καὶ *Περσεὺς* πάντα τοῦ οὐρανοῦ τὰ ἄστρα ἦσαν τὰ τηλεβόλα. Καὶ αὐτὸς ὁ σκύλλος τοῦ πλοίου εἶχεν ὄνομα ποιητικόν. *Κέρβερος! Κέρβερος!* ἤκουες τοὺς ναύτας κράζοντας ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ, ὅτε τὴν νύκτα ἐκοιμῶντο στηρίζοντες τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ κιλλίβαντος τῶν τηλεβόλων, ὁ Κέρβερος ἠγρύπνει παρ' αὐτοὺς, φύλαξ ἱκανὸς καὶ φοβερὸς μάλιστα καθὼς ἐνθυμοῦμαι.»

Ἐν ᾧ δὲ ἐπὶ τοῦ ὑδραϊκοῦ ἐκείνου πλοίου ἐσώζετο ἀκμαία ἡ ἀνάμνησις τῆς προγονικῆς εὐκλείας, ὁ ναύτης, ὁ ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς κατὰ τὸν ὁρίζοντα σκιᾶς τῶν ἑλληνικῶν ἀκτῶν ἀναφωνῶν

C'est elle, la voilà, c'est la terre sacrée,
La patrie. . . . . .

(Τῆς πατρίδος ἐκεῖ βλέπω τὰ ἅγια χώματα,
. . . . . .)

ἔψαλλε μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ παντὸς τοῦ πληρώματος τὸν ἐθνικὸν ὕμνον τοῦ Ῥήγα. Ἐκεῖ ἐπέλαμψεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ νέου περιηγητοῦ ἡ πρώτη τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἀναγεννήσεως τῶν Ἑλλήνων ἀκτίς. «Συνεκινούμην, λέγει, βλέπων τοὺς Ἕλληνας ἐκείνους ἀναζωπυρουμένους ὑπὸ τῆς λέξεως «*πατρίς*». Ἐγρονθοκόπουν σφοδρῶς τὴν τράπεζαν κατὰ τὰς περὶ ἐκδικήσεως καὶ ἐλευθερίας ἐπῳδὰς· καὶ ἀπέδειξαν τῷ ὄντι κατόπιν ὅτι ταῦτα δὲν ἦσαν κενὴ ἔξαψις, ἀλλ' ὅτι τὸ ἱερὸν πῦρ ἔφλεγεν ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν.» Ὅτε δ' ἐν τῷ λιμένι τῆς Ὕδρας πολλοὶ Ὑδραῖοι συνέῤῥευσαν ἐπὶ τοῦ πλοίου πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Τομπάζη καὶ διηγοῦντο αὐτῷ τὰ πολιτικὰ τοῦ τόπου νέα, τὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ τῆς κατ' αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Πύλης παρασκευαζομένης ἐκστρατείας, ὅτε ὁ Λεβρούν παρέστη μάρτυς αὐτήκοος καὶ αὐτόπτης τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν σοβαρῶν ἅμα καὶ μυστικῶν συμβουλίων τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ἤλπισε καὶ αὐτὸς περισσότερόν τι. Τότε ἐγράφησαν ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ πρώτῳ ᾄσματι τῷ ἐπιγραφομένῳ «*Θεμιστοκλῆς*» οἱ ὡραῖοι καὶ προφητικοὶ στίχοι·

Son œil, sa voix, son port, son geste est d'un [vainqueur.
Non, quand sous l'habit grec bat un semblable [cœur,
Non, la Grèce n'est pas flétrie.
. . . . . .
Oui, j'en crois ce regard, l'heure bientôt viendra;
L'avenir est dans ma mémoire.
Le premier des enfants d'Hydra,
D'affranchir sa patrie il tentera la gloire;
Le premier, sur tes mâts, ô mon noble vaisseau,
O toi dont le nom seul prédit les destinées,
Aux mers par le croissant trop longtemps, pro- [fanées,
Tombasis de la croix montrera le drapeau.

(Ἔχει ὄμμα, φωνὴν, στάσιν, νεῦμα νικητοῦ. Οὐχὶ, ὅτε ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν στολὴν τοιαύτη καρδία πάλλει, οὐχὶ, δὲν ἐφθάρη ἡ Ἑλλάς. . . . . Πιστεύω εἰς τὸ βλέμμα τοῦτο· ναί, ἐπέρχεται μετὰ μικρὸν ἡ ὥρα· ἡ δὲ μνήμη μου βλέπει τὸ μέλλον· τὸ πρῶτον τῆς Ὕδρας τέκνον θέλει διώξει τὴν δόξαν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος· πρῶτος ἐπὶ τῶν ἱστῶν σου, ὦ εὐγενές μου πλοῖον, σὺ οὗ καὶ μόνον τὸ ὄνομα προλέγει τὸν προορισμὸν, εἰς τὰς ὑπὸ τῆς ἡμισελήνου ἀπὸ πολλοῦ βεβηλωθείσας θαλάσσας, πρῶτος ὁ Τομπάζης θέλει ὑψώσει τὴν σημαίαν τοῦ σταυροῦ.)

Ἀλλ' ὅτε, μετὰ μικρὸν, ἀποβὰς εἰς Ἀθήνας διῆλθεν ἐκεῖθεν δι' Ἐλευσῖνος, Μεγάρων, Κορίνθου καὶ Τριπόλεως εἰς Σπάρτην, ὅπως συναντήσῃ ἐκεῖ φίλους ἐκ Νεαπόλεως εἰς τὴν Ἑλλάδα καταβάντας καὶ ὧν ὁ ἕτερος ὠνομάζετο Mérimée, τότε ἡ ἠθικὴ τῶν κατοίκων τῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος κατάπτωσις, ὑπὸ τὸν βαρὺν τῆς δουλείας ζυγὸν, ἄνευ κινήσεως, ἄνευ ἐπιθυμίας, ἄνευ φωνῆς, ἄνευ αἰσθήματος, μικροῦ δεῖν ἀπέσβεσε τὴν ἐλπίδα·

Vos chants, ô fils d'Hydra, m'avaient-ils donc [trompé!

(Ἀρά γε, τέκνα τῆς Ὕδρας, μὲ ἠπάτησαν τὰ ᾄσματα ὑμῶν!)

λέγει ἐν τῷ β' ᾄσματι («*Πελοπόννησος*»), οὗ τὴν ἔννοιαν θαυμασίως συναιροῦσιν οἱ δύο τελευταῖοι στίχοι·

Voilà Sparte, voilà la Grèce toute entière:
Un esclave, un tyran, des débris et des fleurs.

(Ἰδοὺ ἡ Σπάρτη, ἰδοὺ ἡ Ἑλλὰς ὅλη· εἷς δοῦλος, εἷς τύραννος, ἐρείπια καὶ ἄνθη.)

Καὶ ταῦτα μὲν ἔγραφεν ἀμέσως τότε ἐν ἔτει 1820. Ὅτε δὲ, κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1827 ἔτους, δημοσιεύων τὴν *εἰς τὴν Ἑλλάδα Ὠδὴν* προέτασσε πρόλογόν τινα μικρὸν, ἐσημείου ἐν αὐτῷ τάδε μελέτης ἄξια ἀληθῶς· «Ἡ περὶ τῆς χώρας κρίσις ἡμῶν (τῶν τριῶν φίλων) ἦτο ὁμόφωνος. Ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἦλθεν ὁ λόγος ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν, τὴν κατάστασιν τοῦ πολιτισμοῦ, τὴν παροῦσαν δουλείαν, τὰς ἐν τῷ μέλλοντι ἐλπίδας, εἴδομεν ἀμέσως ὅτι οὐ μόνον σύμφωνοι δὲν ἤμεθα, ἀλλὰ καὶ ὅλως ἀντιθέτου γνώμης.» Οἱ μὲν φίλοι αὐτοῦ ἔκριναν τοὺς Ἕλληνας βαθύτατα ἐξηχρειωμένους καὶ μακρὰν παλιγγενεσίας, ἣν οὔτε ἤλπιζον, οὔτε ἐφαντάζοντο, οὔτε ἐπεθύμουν, ἐντελῶς ἀνάξιοι αὐτῆς γενόμενοι ὑπὸ τῆς μακρᾶς ἕξεως τῆς μεταστησάσης παρ' αὐτοῖς τὴν δουλείαν εἰς φύσιν· ὁ δὲ φίλος τοῦ Τομπάζη Λεβρούν ἐφρόνει ὅτι κατ' ἐπιφάνειαν μόνον ἦσαν τοιοῦτοι οἱ Ἕλληνες, δυσφόρως ὑπομένοντες τὴν ὀθωμανικὴν τυραννίαν, καὶ διὰ πολλῶν ἐπιχειρημάτων, ὧν ἡ ὀρθότης καὶ ἡ ἐμβρίθεια μυριάκις ἔκτοτε ἀπεδείχθησαν, ἐζήτει νὰ πείσῃ τοὺς ὑπὸ ἴσου πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἔρωτος ἐμφορουμένους ἑταίρους ὅτι ἡγνώμη αὐτοῦ ἦτο μόνη ὀρθή. Ἀπέδει δὲ δ' εἰκότως τὴν διχογνωμίαν εἰς τὴν σύμπτωσιν, ὅτι οἱ μὲν φίλοι αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς Πελοποννήσου, ὅπου ἡ τυραννία ἐπέκειτο βαρυτάτη καὶ ἀπηνής, ἐν ᾧ αὐτὸς ἔρθανε διὰ τῶν νήσων καὶ τῆς ἐλευθέρας αὐτῶν θαλάσσης, μετηγγισμένας ἐκεῖθεν ἔχων τὰς ἐλπίδας τῶν νησιωτῶν, ἃς νὰ ἐξασθενίσῃ μόνον ἴσχυσεν, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ διασκεδάσῃ, ἡ τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Πελοποννήσου ἐπίσκεψις. Ἄλλως τε δ' ἐζηρίζοντο αἱ ἐλπίδες αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπολιτίστων μὲν ὅλως, ἀλλ' ὅμως ἀνδρείων καὶ ἐλευθέρων τὸ φρόνημα ὀρεινῶν τῆς Μάνης καὶ τῆς Ἠπείρου. Οὐδὲν ἧττον, ὁ νέος *φιλέλλην* ὑπενέδωκεν εἰς τὴν γνώμην τῶν φίλων κατὰ τοῦτο, ὅτι *ἀπῃτεῖτο χρόνος, καὶ πολὺς ἴσως, ὅπως αἱ νῆσοι ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος εἰς ἀναγέννησιν αὐτῆς*. «Ἀλλ' ὁπόσον εἶναι δύσκολον, ἐπιλέγει ἐν ἔτει 1827, ὁπόσον εἶναι δύσκολον νὰ διακρίνῃ τις ἐπὶ τῆς ὄψεως ἔθνους τινὸς τὰ αἰσθήματα τοῦ μίσους καὶ τῆς ἐκδικήσεως, τὰ κρυπτόμενα εἰς τὸν μυχὸν τῆς καρδίας καὶ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ μυστήριον τοῦ χρόνου καὶ τῆς εἱμαρμένης! Μόλις κατελίπομεν τὰς ἀκτὰς τῆς Πελοποννήσου ἥτις ἐφαίνετο ἄναυδος, κατηφῶσα, ἐξουδενωμένη, καὶ ἡ ἐπανάστασις ἐξερράγη, καὶ κραυγαὶ θριάμβου καὶ ἀπελευθερώσεως κατέφθανον ἡμᾶς. Ἐν δὲ τῷ σπουδαιοτάτῳ τούτῳ πολιτικῷ φαινομένῳ τοσοῦτον αἰφνιδίας ἀναγεννήσεως, πρᾶγμα ἄξιον μεγάλης προσοχῆς, παρέχον μέγα ἠθικὸν δίδαγμα καὶ ὑπόμνησιν εἰς τοὺς δυνάστας, ὁ πρῶτος κτύπος κατηνέχθη ὑπὸ τοῦ ἀσθενοῦς, οὐχὶ ὑπὸ τοῦ δυνατοῦ· οἱ κατὰ τὸ φαινόμενον κοιμώμενοι βαθύτατα ἐξηγέρθησαν πρῶτοι· ἡ Πελοπόννησος ἦρε τὸ σημεῖον πρὸ τῶν ὀρεινῶν καὶ τῶν νησιωτῶν.»

Καὶ ταῦτα μὲν πάντα οὕτως ἔχουσιν. Ὁ δὲ ποιητὴς, ἀφ' οὗ καὶ τὸν Εὐρώταν ἐθαύμασε καὶ ὕμνησεν, ὡς ὁ Σατωβριάνδ, καὶ τὸν Βύρωνα διεδέξατο εἰς τὸ παρὰ τὸ Λυσικράτειον μνημεῖον ἐν τῇ ὁδῷ τῶν τριπόδων μοναστικὸν δωμάτιον, ἔνθα καὶ ἀσθενήσας μικροῦ δεῖν ἀπέθνησκε καὶ ἐθάπτετο ἐν τῷ εἰς ταφὴν τῶν ξένων τότε ὡρισμένῳ Θησείῳ,[1] ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου, ὑπὸ γλυκέος κατεχόμενον προαισθήματος, καταφθάνουσιν αὐτὸν αἱ πρῶται ῥῆμαι καὶ τὰ προανακρούσματα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως.

Qui nommerait révolte un si juste réveil?
Qui nommerait rebelle une contrée entière,
De son indépendance arborant la bannière?
La liberté pour tous luit comme le soleil.

(Τίς ὀνομάζει στάσιν ἐξέγερσιν δικαιοτάτην; τίς ὀνομάζει ἀντάρτιδα χώραν ὅλην αἴρουσαν τὴν σημαίαν τῆς ἀνεξαρτησίας; Ἀλλ' ἡ ἐλευθερία ὑπὲρ πάντων λάμπει ὡς ὁ ἥλιος.)[2]

Ἀπὸ δὲ τῆς ὥρας ἐκείνης, ἀπὸ τοῦ πέμπτου μέχρι τοῦ δεκάτου (τελευταίου) ᾄσματος, ὁ φιλέλλην ποιητὴς ποὺ μὲν κρούει πένθιμον λύραν θρηνῶν τὰς σφαγὰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Σμύρνης, τῆς Χίου, ποὺ δὲ ψάλλει διθυράμβους ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων ἡρώων, ἐξυμνῶν τὰ κατορθώματα τοῦ Πετρόβεη, τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ Ὀδυσσέως, τοῦ Τομπάζη καὶ μεθ' ὑπερηφανείας ἀναγνωρίζων τὸ εἰς τὴν Ἑλλάδα καταγαγὸν αὐτὸν πλοῖον ὡς ναυαρχίδα τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου·

Mais est-ce bien lui que je voi!
Mon beau Thémistocle est-ce toi?
. . . . . .
C'est sa poupe! et voilà, si mon œil est fidèle,
Sur le pont Tombasis, qui m'aperçoit soudain,
Armé du casque antique où la croix étincelle,
Et qui, l'œil radieux, me fait signe et m'appelle
Du bâton amiral qui brille dans sa main.

1. Αὐτὸς ὁ Λεβρούν ἀναμιμνήσκεται μετά τινος ἡδονῆς ὅτι, θαπτόμενος ἐν τῷ Θησείῳ, ἔμελλε νὰ τύχῃ τοῦ εἰς ἄλλον ξένον ἐκεῖ ἀποτεθέντα γραφέντος ὑπὸ τοῦ Βύρωνος ἐπιγράμματος· Si miserandus in morte, beatus tamen in sepulcro. (Εἰ θρηνητέος ἐπὶ τῷ θανάτῳ, ὅμως μακάριος ἐπὶ τῷ τάφῳ.) Ἀξία δὲ σημειώσεως ἐνταῦθά μοι φαίνεται ἡ σύμπτωσις ὅτι ὁ ἐν Ἀθήναις τὸν Βύρωνα ἐν τῷ δωματίῳ διαβεχθεὶς Λεβρούν, κατώκει ἐν Παρισίοις ἐπὶ δεκάδας ἐτῶν καὶ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτὰ τὰ δωμάτια τοῦ Βολταίρου ἐν rue de Beaune, ἀρ. 1.

2. Ἄσμα Δ' ἐν τέλει.

Oui, c'est le Thémistocle! et ce n'est pas en vain
Que ma muse avait dit: Sa gloire sera belle!

('Αλλ' ἆρά γε αὐτὸν βλέπω! Σὺ εἶσαι, ὡραῖέ μου Θεμιστόκλεις; Ναί, εἶναι ἡ πρόμνα του! καί, ἂν τὸ ὄμμα μου εἶναι πιστόν, ἰδοὺ ὁ Τομπάζης ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, φορῶν κράνος ἀρχαῖον ἐφ' οὗ ἀστράπτει ὁ σταυρός, μὲ βλέπει καὶ περιχαρὴς νεύει καί με προσκαλεῖ διὰ τοῦ ναυαρχικοῦ σκήπτρου λάμποντος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ναί, εἶναι ὁ Θεμιστοκλῆς! Δὲν εἶπε ματαίως ἡ μοῦσά μου· ἡ δόξα του μεγάλη!)[1]

Καταλιπὼν δὲ τὴν Χίον καὶ τὴν Σμύρνην μεστὰς αἵματος καὶ φρίκης, ἀγορὰς δούλων Ἑλλήνων, ἀφικνεῖται εἰς Παρισίους ἐναύλους ἔτι ἔχων τὰς οἰμωγὰς τῶν θυμάτων καὶ ὡς ἔκ τινος τόπου κολάσεως εἰς τὸν παράδεισον εἰσερχόμενος θαμβοῦται, τρίβει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀνακράζει·

Vous pleurez! mais où suis-je? et de ce bord [lointain
Comment, quand j'écoutais ces voix désespérées,
Vers Paris transporté, me trouvé-je soudain
Dans ce salon brillant, plein de femmes parées,
De luxe, de flambeaux, de glaces éclairées?
. . . . . .
D'autres, loin de leur toit, belles et riches dames!
Les pieds nus, sans secours en de bazars infâmes
Se vendent à l'enchère, ainsi qu'un vil bétail.

(Κλαίετε! ἀλλὰ ποῦ εἶμαι; καὶ ἀπὸ τῆς μεμακρυσμένης ἐκείνης ὄχθης, πῶς, ἐνῷ ἤκουον τὰς ἀπέλπιδας ἐκείνας φωνάς, μετεβιβάσθην αἴφνης εἰς τὴν λαμπρὰν ταύτην αἴθουσαν τὴν μεστὴν γυναικῶν ἐστολισμένων καὶ καταλαμπομένων ὑπὸ κοσμημάτων, λαμπάδων καὶ κατόπτρων;... Ἄλλαι, μακρὰν τῆς ζέγης των, ὡραῖαι καὶ πλούσιαι κυρίαι! ἄλλαι, γυμνόποδες, ἀπροστάτευτοι δημοπρατοῦνται ἐν ἀτίμοις ἀγοραῖς ὡς φαῦλα κτήνη.)

Ἡ ὥρα εἶναι κατάλληλος καὶ ὁ εὔγλωττος μάρτυς τοῦ ἀγῶνος, τῶν σφαγῶν, τοῦ ἐξανδραποδισμοῦ γυναικῶν καὶ παιδίων ἐναγωνίως ἐπικαλεῖται τὴν ἐπικουρίαν καὶ τὴν συμπάθειαν τῶν ἐνώπιον αὐτοῦ γυναικῶν, ἀπαιτεῖ παρ' αὐτῶν τὰ ἀδαμαντοκόλλητα κοσμήματα, ἀπαιτεῖ περισσότερον·

Vous-mêmes levez-vous; et semant vos exemples,
Que le soir dans les bals, le matin dans les temples,
Brillantes, on vous voie une bourse à la main,
Demander pour les Grecs des armes et du pain.

(Καὶ ὑμεῖς αὐταὶ ἐγέρθητε καὶ σπείρουσαι τὰ παραδείγματα, τὴν ἑσπέραν ἐν τοῖς χοροῖς, τὴν πρωΐαν ἐν τοῖς ναοῖς, ἀνὰ χεῖρας ἔχουσαι βαλάντιον ζητήσατε ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ὅπλα καὶ τροφήν.)

Ἡ δὲ φωνὴ τοῦ Λεβρούν ἤχησε μεταξὺ τῶν πρώτων, καὶ ἤχησε πανταχοῦ τῆς Γαλλίας. Καὶ γνωστὸν ὁπόσον γενναῖοι ὑπῆρξαν οἱ ἀκούσαντες αὐτῆς Γάλλοι· τίς δ' ἀγνοεῖ ὅτι ὀλίγοι τινὲς εὐγενεῖς ἄνδρες ὡς ὁ Σατωβριὰνδ καὶ ὁ Λεβρούν προσείλκυσαν τὴν Γαλλίαν εἰς τὸν ἑλληνικὸν ἀγῶνα, προπαρασκευάσαντες τὸ Ναυαρῖνον καὶ τὴν εἰς Πελοπόννησον γαλλικὴν στρατείαν;

Οὕτω δὲ, κατ' ἴδιον τρόπον συμπράξας εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀπελευθέρωσιν, μεθ' ὑπερηφανείας καὶ χαρᾶς ἔβλεπε τὴν Ἑλλάδα ἐλευθέραν καὶ ἐν τῷ πολιτισμῷ ταχέως προκόπτουσαν, καὶ μέχρι τῶν ἐσχάτων αὐτοῦ ἡμερῶν ἐτήρει ἀναλλοίωτον τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο αἴσθημα, ὑφ' οὗ ἐμπνεόμενος ἐν τῷ πρώτῳ αὐτοῦ ᾄσματι ἔλεγεν·

Et moi de retour dans ma France,
Près de mon cher foyer assis,
De loin j'entendrai les récits
Des jours que voit mon espérance;
Et peut-être, en mes chants alors,
D'une âme orgueilleuse et charmée,
Je répandrai sur tous nos bords
Ma joie et votre renommée.

('Εγὼ δ' ἐπανελθὼν εἰς Γαλλίαν καὶ καθήμενος παρὰ τὴν ἀγαπητήν μου ἑστίαν, θέλω μακρόθεν ἀκούει τὴν διήγησιν τῶν ἡμερῶν ἃς αἱ ἐλπίδες μου βλέπουσιν. Ἴσως δὲ τότε τὰ ᾄσματά μου, ᾄσματα ψυχῆς ὑπερηφάνου καὶ ἀγαλλιώσης, διαχύσωσιν ἐπὶ πάσας ἡμῶν τὰς ἀκτὰς καὶ ἐμοῦ τὴν χαρὰν καὶ ὑμῶν τὴν δόξαν.)

Ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐξαλειφθῇ ἐκ τῆς μνήμης μου ἡ γλυκύτης μεθ' ἧς, κατὰ τὰ ἔτη 1859-1861, ὁμιλῶν πρὸς ἐμὲ, νέον σπουδαστὴν ἐν Παρισίοις, ἀνεμιμνήσκετο τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καταβάσεως, τοῦ Τομπάζη, τοῦ *Θεμιστοκλέους* καὶ τῶν πρώτων ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἑλληνικῶν ἀγώνων. Γέρων ἤδη προβεβηκὼς καὶ μόνος σύντροφος δικαίως ἠγαπημένης γυναικὸς, μετὰ τῆς ἠρέμου μελαγχολίας τῆς παρακολουθούσης τῷ πόθῳ καὶ ταῖς ἀναμνήσεσιν ἀνεπόλει ὅτι ἔμελλε νὰ μὴ ἐπανίδῃ τὴν ἀγαπητὴν αὐτῷ Ἑλλάδα. Ταύτης δ' αὐτοῦ τῆς ἠθικῆς διαθέσεως ἁπλουστάτην μὲν, ἀλλὰ πιστοτάτην εἰκόνα παρέχει ἡ ἑπομένη πρὸς Ἑλληνίδα ἐκ Παρισίων ἀπερχομένην ἐπιστολὴ τῆς 18 Ἀπριλίου 1861, ἣν ὡς κειμήλιον φυλάττω· «Πολὺ ἐπεθύμουν, Κυρία, ἐγὼ αὐτὸς νὰ κομίσω τὰς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς εὐτυχοῦς εἰς τὴν ὡραίαν ὑμῶν πατρίδα ἐπανόδου. Ἀλλ' ἀντὶ ἐπισκεπτηρίου δέξασθε τοὺς δύο τούτους τόμους (*τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ*) ἐν οἷς ἐπανευρίσκετε τὴν Ἑλλάδα καὶ *οὓς τινας θέλω φθορήσει ἂν συνακολουθήσωσιν ὑμῖν εἰς Ἀθήνας*, κτλ. Λεβρούν».

Τοιοῦτον ἄνδρα, τοιοῦτον φίλον ἐπιτρέπεται νὰ λησμονήσῃ ἡ Ἑλλάς;

Στεφ. Ν. Δραγούμης.

Τὸ ὀγκωδέστερον ἴσως σύγγραμμα τοῦ κόσμου ἐτυπώθη ἐν τῇ Σινικῇ· σύγκειται ἐξ 6,109 τόμων καὶ φέρει τὸν τίτλον «Αὐτοκρατορικὴ συλλογὴ παλαιᾶς καὶ νέας φιλολογίας.» Ἡ ἐκτύπωσις τῆς κολοσσιαίας ταύτης Ἐγκυκλοπαιδείας ἤρξατο ἐν ἔτει 1722 διὰ μολυβδίνων χαρακτήρων χυθέντων ἐπὶ τούτῳ. Τὰ περισωζόμενα πλήρη ἀντίτυπα εἶνε σπάνια. Τοιοῦτον σύγγραμμα ἐπωλεῖτο ἀπό τινος ἐν Πεκίνῳ ἀντὶ 100 χιλιάδων ταλλήρων!

1. Ἄσμα Β'.

ΠΕΡΙ ΤΕΪΟΥ

Μετὰ τὸν καφὲ ποτὸν ἱκανῶς διαδεδομένον ἐν Εὐρώπῃ εἶνε τὸ *τεῖον*. Εἶνε δὲ τὸ τεῖον τὰ ἀπεξηραμένα φύλλα θάμνου ἐγχωρίου τὸ κατ' ἀρχὰς τῆς Κίνας, εἶτα δὲ μεταφυτευθέντος καὶ ἀλλαχοῦ· ὁ θάμνος οὗτος ἔχει 4-8 ποδῶν ὕψος, εἶνε πολύκλαδος καὶ ἀποτελεῖ δάση ὁλόκληρα εἰς τὰ μέρη ἔνθα φύεται. Τὰ βραχύμισχα φύλλα του εἶνε ἐλλειψοειδῆ τὸ σχῆμα, ὀζυκατάληκτα, ἔχουσι χείλη πρινοειδῶς κεκομμένα καὶ ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ φύλλα τῆς βυσσινέας.

Παρ' ἡμῖν ὁ λαὸς καλεῖ διὰ τοῦ κοινοῦ ὀνόματος τοῦ τεῖου τὰ φύλλα τῆς σιδερίτιδος, φυτοῦ ἢ μᾶλλον λαχάνου φυομένου ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων ὀρέων τῆς νοτίας Πελοποννήσου (Πάρνωνος, Ταϋγέτου), τὸ ὁποῖον πρῶτος ἀνεκάλυψε καὶ παρέθεσε μετὰ τῶν φυτῶν τῆς Ἑλληνικῆς χλωρίδος, ὁ καὶ πλῆθος ἄλλο Ἑλληνικῶν φυτῶν καταστήσας γνωστὸν εἰς τὴν Εὐρώπην, βοτανικὸς κ. Ἑλδράϊχ. Τὸ φυτὸν τοῦτο, καλούμενον κοινῶς *τσάϊ ἑλληνικόν*, ἔχει εὐάρεστον ἀρωματικὴν ὀσμὴν, ὀλίγον τοῦ τεῖου διαφέρουσαν, διὸ καὶ εἶνε ἀγαπητὸν τοῖς κατοίκοις καὶ εὐχρηστεῖ παρὰ ταῖς χώραις ἐν αἷς φύεται ὡς ποτὸν οἰκιακόν.

Ἡ καλλιέργεια τοῦ θάμνου τοῦ παράγοντος τὸ κινεζικὸν τεῖον, τῆς *τέας*, ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν πηγὴν τοῦ πλούτου τῶν νοτίων ἐπαρχιῶν τῆς Κίνας καὶ τῶν προσόδων τοῦ Σινικοῦ κράτους. Ἀπὸ τοῦ Δ' αἰῶνος μετεφυτεύθη τὸ δένδρον ἀπὸ τῆς Κίνας εἰς τὴν Ἰαπωνίαν καὶ Κορέαν, διεδόθη εἶτα πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς νότον, ἰδίως δὲ εἰς τὴν Ἰάβαν καὶ Κεϋλάνην. Πολλῷ δ' ὕστερον μετεφυτεύθη εἰς τὴν Βρασιλίαν καὶ ἄλλας χώρας.

Κατὰ μέγα μέρος, τὸ εἰς τὴν Εὐρώπην καταναλισκόμενον τεῖον ἐξάγεται σχεδὸν μόνον ἐκ Κίνας. Τούτου δὲ ἡ μὲν Ἀγγλία καὶ Ὁλλανδία καταναλίσκει τὸ πλεῖστον, ἡ δὲ δυτικὴ Εὐρώπη τὸ ἐλάχιστον μέρος. Ἐν Ἰαπωνίᾳ καὶ Κίνᾳ τὸ τεῖον εἶνε ποτὸν ἐθνικὸν πρὸ 1000 ἐτῶν. Ἐν Εὐρώπῃ δὲ εἰσαχθὲν τῷ 1666 διὰ τῶν Ὁλλανδῶν ἀπὸ τῆς Κίνας, ἀπὸ δὲ τῆς Ἰάβας τῷ 1834, κατέστη ἀπαραίτητος ἀνάγκη τῶν κατοίκων τῶν βορείων χωρῶν. Ταὐτὸ συνέβη καὶ διὰ τὴν βορείαν Ἀμερικήν.

Τοῦ τεῖου ὑπάρχουσι πολλὰ εἴδη, εἴτε ποιότητες· διότι ἡ ἐποχὴ τοῦ ἔτους, καθ' ἣν γίνεται ἡ συλλογὴ τῶν φύλλων, καὶ ὁ τρόπος καθ' ὃν ἀποξηραίνονται ἐπιδρῶσι πολὺ ἐπὶ τῆς ποιότητος· πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὸ εἶδος τοῦ δένδρου ἔχει μεγάλην σημασίαν καὶ ἡ χώρα ἐν ᾗ φύεται, καὶ τὸ ἔδαφος.

Τὰ φύλλα τοῦ τεῖου συλλέγονται τετράκις τοῦ ἔτους ἀπὸ τῶν τριετῶν μέχρι τῶν ἑκαετῶν θάμνων τῆς τέας, κατὰ τὸν Φεβρουάριον, Ἀπρίλιον, Ἰούνιον καὶ Αὔγουστον. Συλλεχθέντα δὲ πρῶτον μὲν ἐμβαπτίζονται ἐν ζέοντι ὕδατι, ὅπως ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτῶν ναρκωτική τις οὐσία, εἶτα δὲ ἁπλοῦνται ἐπὶ δίσκων σιδηρῶν, ξηραίνονται καὶ συστρέφονται. Οὕτω παρασκευασθέντα στοιβάζονται ἐντὸς μικρῶν κυτίων ξυλίνων ἢ μεταλλίνων ἐστρωμένων διὰ φύλλου τινὸς πλατέος τοῦ δένδρου φάρου (pharus), καὶ κλείονται ἀδιαπνεύστως· διότι τὸ τεῖον μόνον ἐν καλῶς κεκλεισμένοις ἀγγείοις διαφυλάττει τὸ ἄρωμά του. Ἐκ τοῦ κατὰ τὰς τέσσαρας ταύτας ἐποχὰς συλλεχθέντος τεῖου, κάλλιστον εἶδος ἀποτελεῖ ἡ πρώτη συγκομιδὴ τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου.

Εἰς τὸ ἐμπόριον διακρίνονται δύο κυρίως εἴδη: τὸ *πράσινον* καὶ τὸ *μέλαν*. Ἀμφότερα δὲ δύνανται νὰ παραχθῶσιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ θάμνου καὶ νὰ προσλάβωσι τὸ ἰδιάζον χρῶμα κατὰ τὸν τρόπον τῆς παρασκευῆς· οὕτω μαραινόμενα τὰ φύλλα διὰ τοῦ ἀτμοῦ, εἶτα δὲ ξηραινόμενα γίνονται πράσινα, ξηραινόμενα δὲ καὶ τιθέμενα ἐπί τινα χρόνον ἄνωθεν τοῦ πυρὸς γίνονται μέλανα. Ἡ διαφορὰ αὕτη παράγεται καὶ κατ' ἄλλους πολυειδεῖς τρόπους. Ἡ πολυμήχανος δὲ τῶν Σινῶν κερδοσκοπία τοσαύτας δολιότητας καὶ νοθεύσεις τοῦ τεῖου ἐπενόησεν, ὥστε οὐ μόνον τὰ κακὰ εἴδη στέλλει εἰς Εὐρώπην κεχρωματισμένα διὰ καμπεχιανοῦ ξύλου, ἀργίλλου, κυανοῦ τῆς Πρωσσίας, ἁλάτων τοῦ μολύβδου, χαλκοῦ, κ.τ.λ., ἀλλὰ καὶ φύλλα ξένων ὅλως φυτῶν, οὔτε κἂν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς τέας ἀνηκόντων, κατεργάζουσα ποικιλοτρόπως, ἀπατᾷ τοὺς εὐπίστους τῶν ἐμπόρων. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀγγλο-ινδικὴ ἑταιρία ὥρισεν ἰδίους ἀνθρώπους, δυναμένους, ὅπως οἱ ἡμέτεροι οἰνογνῶσται, νὰ διακρίνωσι τὴν ἀξίαν καὶ τὸν δόλον καὶ μεταξὺ 100 εἰδῶν τεῖου. Τοὺς τοιούτους ὀνομάζουσι τεϊογνώστας.

Τὰ δύο εἴδη τοῦ τεῖου, τὸ μέλαν καὶ τὸ πράσινον, ὑποδιαιροῦνται. Καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρασίνου καλλίτερον θεωρεῖται τὸ *καισαρικὸν τεῖον*, τὸ συνιστάμενον ἐκ τῶν κατὰ πρῶτον συλλεχθέντων φύλλων, ὅπερ οὐδέποτε ἔρχεται εἰς τὴν Εὐρώπην, εἶτα τὸ *μαργαριτοειδές*, τὰ εἴδη τὰ καλούμενα *σουλλγκ*, *τσχί*, *ἀϋσὰν* (ἐκ τοῦ ὀνόματος ἐμπόρου τινὸς μετακομίσαντος τὸ εἶδος τοῦτο εἰς τὴν Εὐρώπην), *ψὰν* κ.τ.λ. Ἐκ δὲ τοῦ μέλανος τεῖου τὸ *καραβάνιον τεῖον*, τὸ *σουχόγκ*, τὸ *πέκο*, τὸ τοῦ *Κόγκ*, τὸ *ρωσσικὸν* (διότι διὰ τῆς Ῥωσσίας ἔρχεται εἰς Εὐρώπην) καὶ πλῆθος ἄλλων εἰδῶν φερόντων τὰ σινικὰ ὀνόματα τὰ γνωστὰ καὶ χρήσιμα μόνον εἰς τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς καθ' ἕξιν τεϊπότας.

Καλὸν τέϊον εἶνε τὸ πρόσφατον καὶ τὸ ἐντελῶς ξηρὸν καὶ βαρὺ, τὸ συνιζάμενον ἐξ ἐπιμελῶς συνεστραμμένων φύλλων, τὸ ἀμιγὲς κόνεων ἢ ξένων φύλλων καὶ τὸ ἔχον ὀσμὴν ἀσθενῆ μὲν ἀλλὰ λεπτῶς ἀρωματικήν. Τὴν ὀσμὴν ταύτην ἀναδίδει ἰδίως τὸ ὑδατῶδες ἔμβρεγμα τοῦ καλοῦ τεΐου, ὅπερ ὅμως κατὰ τὴν γεῦσιν δὲν εἶνε δριμὺ καὶ νύσσον. Ὅσῳ πλουσιώτερον τὸ ἔμβρεγμα εἰς στερεὰς ὀργανικὰς οὐσίας, τοσούτῳ κρεῖσσον· διὸ καὶ τὸ ἐκ καλοῦ τεΐου παρασκευαζόμενον ἔμβρεγμα ἀποψυχόμενον θολοῦται, καθιζανουσῶν τῶν εἰς τὸ θερμὸν ὕδωρ διαλελυμένων θείνης, λευκώματος καὶ ἄλλων οὐσιῶν.

Συστατικὰ τὸ τέϊον περιέχει *θείνην* (οὐσίαν τὴν αὐτὴν τῇ καφείνῃ, ἐνταῦθα ὅμως εἰς μεῖζον ποσὸν), αἰθέρια ἔλαια, δεξιτερίνην, δεψικὸν ὀξὺ, λεύκωμα, φυτοκυτταρίνην καὶ ἅλατα (καλίου, νατρίου καὶ πυρίτιδος γῆς). Τὸ πράσινον τέϊον περιέχει περισσότερον δεψικὸν ὀξὺ καὶ αἰθέρια ἔλαια παρὰ τὸ μέλαν.

Τὸ τέϊον πίνεται πάντοτε εἰς *ἔμβρεγμα*, ἐμβρεχομένων τῶν φύλλων αὐτοῦ διὰ ζέοντος ὕδατος ἐντὸς καλῶς κλειομένων ἀγγείων. Βραζόμενον χάνει μέρος τῆς εὐοσμίας αὐτοῦ καὶ γίνεται πικρότερον. Τὰ καλὰ εἴδη τοῦ τεΐου, ἰδίως τοῦ πρασίνου, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι διὰ πολλὰ κατὰ συνέχειαν ἐμβρέγματα, ἂν μετὰ τὴν χρῆσιν πάλιν ἀποξηρανθῶσι. Πλὴν ἐχέτω πᾶς τις κατὰ νοῦν, ὅτι τὸ πρῶτον ἔμβρεγμα εἶνε 4-6πλοῦς περιεκτικώτερον εἰς τὰ συστατικὰ τοῦ τεΐου ἢ τὸ δεύτερον, τοῦτο μᾶλλον τοῦ τρίτου κ.τ.λ.

Ὅπως δὲ σκευάσωμεν καλὸν ἔμβρεγμα τεΐου ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν ἀγγεῖον ἐπίτηδες διὰ τὴν χρῆσιν ταύτην προωρισμένον. Τὸ ἐμβρεκτήριον (κοινῶς τσαϊέρα) ἐξ ἀγγλικοῦ μετάλλου εἶνε προτιμητέον παντὸς ἄλλου, διότι πρὸς τῇ στερεότητι καὶ τῇ ζωηρᾷ λάμψει τοῦ ἀργύρου, διατηρεῖ ἐπὶ πολὺ τὴν θερμότητα τοῦ ὕδατος εἰς τὸν ὕψιστον αὐτῆς βαθμόν. Τὴν ποσότητα τοῦ τεΐου, ἣν πρέπει νὰ θέτωμεν εἰς τὸ ἐμβρεκτήριον, ὑπολογίζομεν εἰς 1 κοχλιάριον τοῦ καφὲ δι' ἕκαστον κυαθίσκον. Πρὶν ἢ θέσωμεν τὸ τέϊον εἰς τὸ ἐμβρεκτήριον θερμαίνομεν τοῦτο ἐπί τινα λεπτὰ διὰ βραστοῦ ὕδατος· καλὸν δ' εἶνε νὰ θερμαίνωνται οὕτω καὶ οἱ κυαθίσκοι ἐντὸς τῶν ὁποίων θὰ κενώσωμεν τὸ ἔμβρεγμα. Εἶτα τοῦ ἐμβρεκτηρίου θερμανθέντος διὰ τοῦ θερμοῦ ὕδατος, ὅπερ εἶτα ἐκχέομεν, θέτομεν ἐντὸς τὸ ξηρὸν τέϊον καὶ ἐπιχέομεν ὕδωρ βραστὸν, κατ' ἀρχὰς μὲν ὀλίγον, ὅπως διαβρέξωμεν τὰ φύλλα τοῦ τεΐου καὶ διευκολύνωμεν τὴν ἐκτύλιξιν αὐτῶν, μετὰ παρέλευσιν δὲ ὀλίγων στιγμῶν ῥίπτομεν καὶ ἄλλην ποσότητα ἐκ τοῦ βραστοῦ ὕδατος καὶ μεταγγίζομεν τὸ ἔμβρεγμα ἐντὸς τῶν κυαθίσκων· τότε κατὰ βούλησιν δυνάμεθα νὰ θέσωμεν καὶ σταγόνας τινας κρέμας ἢ ψυχροῦ γάλακτος, ἢ πνευματώδους τινος ποτοῦ, ῥουμίου, οἰνοπνεύματος κ.τ.λ.

Τὸ τέϊον πινόμενον ὡς ποτὸν τὴν πρωΐαν ἢ τὴν ἑσπέραν ἐκδηλοῖ τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ ἡμῶν οἵαν καὶ ὁ καφές. Ἐπειδὴ περιέχει μικρὸν ποσὸν λευκώματος, μηδαμινὴ εἶνε ἡ σημασία αὐτοῦ ὡς ποτοῦ θρεπτικοῦ. Ὥστε ἡ ἐνέργεια αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν αἰθερίων ἐλαίων καὶ τῆς τείνης. «Τὸ τέϊον, λέγει ὁ Moleschott, αὐξάνει τὴν δύναμιν τοῦ κατεργάζεσθαι τὰς ἐντυπώσεις διὰ τῶν αἰσθητηρίων· ὁ πίνων τέϊον ἄγεται εἰς βαθείας σκέψεις καὶ ἡ προσοχὴ δεσμεύεται εὐκόλως ἐπὶ ὡρισμένου τινὸς ἀντικειμένου, καίτοι αἱ σκέψεις εἶνε ζωηρότεραι». Ὥστε ἐνῷ ὁ καφὲς ἐγείρει τὴν φαντασίαν τὸ τέϊον διεγείρει τὴν κρίσιν.

Ἐπειδὴ τὸ ξηρὸν τέϊον διαποτίζεται εὐκόλως καὶ ἀπὸ τὰς ἀσθενεστέρας ὀσμὰς ἀνάγκη νὰ ἀποφεύγωμεν νὰ θέτωμεν αὐτὸ πλησίον οὐσιῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὀδμηρῶν. Πρὸς τοῦτο κλείομεν αὐτὸ ἐντὸς μεγάλου κιβωτίου κεκλεισμένου διὰ φύλλων μολύβδου.

Σ. Μ.

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΛΟΡΔΟΥ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ

Μεγάλη διὰ τοὺς φιλοθεάμονας κατ' ἔτος ἀνατέλλει (μολονότι σπανίως καὶ ὁ ἥλιος μετ' αὐτῆς) ἡ ἐννάτη τοῦ Νοεμβρίου ἐν Λονδίνῳ.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην γίνεται ἀλλαγὴ δημάρχου.

Ἓν μόνον ἔτος δύναται νὰ κρατήσῃ τὴν ἐξουσίαν ὁ λόρδος δήμαρχος τοῦ Λονδίνου, κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καταθέτει μὲν αὐτὴν ὁ πρώην, ἀναλαμβάνει δὲ ὁ ἤδη ἐκ τῶν δημογερόντων ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκλαγείς.

Ὁ λόρδος δήμαρχος τοῦ Λονδίνου δὲν εἶναι ἁπλοῦς δήμαρχος ὡς παρ' ἡμῖν ἐννοεῖται, εἶναι ὅ,τι ἐμφαίνει καὶ ὁ ἕτερος αὐτοῦ τίτλος, «ἀστυκὸς βασιλεύς»· βασιλεύει ἐπὶ τοῦ Ἄστεως τοῦ Λονδίνου, τοῦ περιτοιχισμένου, ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων, μέρους τοῦ Λονδίνου, τοῦ μέρους ἐν ᾧ διεξάγεται τὸ μεγαλείτερον τοῦ κόσμου ἐμπόριον, ἐν ᾧ κεῖται ὁ πύργος τοῦ Λονδίνου, ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Παύλου, ἡ Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας μετὰ τῶν, δίκην κατακομβῶν, ὑπογείων αὐτῆς πεπληρωμένων κατεργασμένου τε καὶ ἀκατεργάστου χρυσοῦ, καὶ τέλος τὰ ἐμπορικὰ καὶ τραπεζιτικὰ καταστήματα μὲ τὰ μυθώδη αὐτῶν πλούτη καὶ αἱ οἰκίαι ἢ μᾶλλον τὰ παλάτια τῶν ἐμποροπριγκήπων τοῦ Ἄστεως!

Ἡ ἐξουσία τοῦ λόρδου δημάρχου, περιστοιχουμένου καὶ ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, εἶναι ἀπόλυτος ἐντὸς τοῦ Ἄστεως. Ἡ ἀστυνομία ὑπάγεται εἰς αὐτὸν καὶ πᾶς τις συλλαμβανόμενος ἐπὶ πταίσματι, ἐγκλήματι ἢ κακουργήματι προσάγεται τὴν ἐπιοῦσαν τῆς συλλήψεως αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ λόρδου δημάρχου, ἐξασκοῦντος χρέη ἀνακριτοῦ, καὶ παρ' αὐτοῦ ἐὰν μὲν θεωρηθῇ ἔνοχος παραπέμπεται εἰς τὰ δικαστήρια, ἐὰν δὲ θεωρηθῇ ἀθῶος ἀπολύεται. Ἀρχαῖον ἐπικρατεῖ ἔθιμον ὅπως ἐὰν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ λόρδος δήμαρχος καταλάβῃ τὴν ἐπὶ τῆς ἀνακριτικῆς ἕδρας θέσιν αὐτοῦ οὐδεμία ἤθελε παρουσιασθῇ ὑπόθεσις πρὸς ἐξέτασιν δωρῆται τῷ δημάρχῳ ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας ἓν ζεῦγος λευκῶν περιχειρίδων.

Οὐδεὶς, οὐδ' αὐτὴ ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ προβῇ εἴς τι ἐντὸς τοῦ Ἄστεως ἄνευ προηγουμένης ἀδείας του· καὶ ἡ βασίλισσα δὲ αὐτὴ προκειμένου νὰ διέλθῃ ἐν παρατάξει διὰ τῆς πόλεως τοῦ Λονδίνου καὶ ἀναγκασθῇ νὰ εἰσχωρήσῃ καὶ ἐντὸς τοῦ Ἄστεως, αἱ πύλαι ἅπασαι κλείονται ἐκ τῶν προτέρων καὶ ἡ βασιλικὴ συνοδεία ὀφείλει νὰ σταθῇ πρὸ τῆς κυριωτέρας καὶ διὰ σαλπιγκτῶν ζητήσῃ παρὰ τοῦ δημάρχου καὶ τοῦ δήμου τὴν ἄδειαν νὰ εἰσέλθῃ. Ὁ λόρδος δήμαρχος τότε, ἐν μεγαλοπρεπεστάτῃ στολῇ, προβάλλει τὴν κεφαλὴν ἔκ τινος μικρᾶς θυρίδος καὶ ζητεῖ διαβεβαιώσεις ὅτι ὁ συνοδεύων τὴν βασίλισσαν στρατὸς δὲν ἔρχεται μὲ κακὰς προθέσεις, καὶ μόνον ἀφοῦ λάβῃ τὴν τοιαύτην διαβεβαίωσιν ἐκ στόματος αὐτῆς τῆς βασιλίσσης ἐξέρχεται δι' ἑτέρας θυρίδος καὶ προσφέρει αὐτῇ τὰς χρυσᾶς κλεῖδας τοῦ Ἄστεως ἐπὶ χρυσοῦ δίσκου, τὰς ὁποίας λαμβάνουσα ἡ Α. Μ. ἐγχειρίζει εἴς τινα τῶν ὑπασπιστῶν της, ὅστις δι' αὐτῶν (δῆθεν) ἀνοίγει τὰς πύλας καὶ εἰσέρχεται ἡ βασιλικὴ συνοδεία προπορευομένου μετ' ἀπειροπληθοῦς συνοδείας τοῦ λόρδου δημάρχου καὶ διαβεβαιοῦντος τοὺς πτοηθέντας φιλησύχους κατοίκους, ὅτι οὐδεὶς κίνδυνος ἀπειλεῖ τὸ Ἄστυ, ἐνῷ ἐξ ἄλλου οἱ τοῦ δημαρχείου ὁπλοφόροι ἐπιτηροῦσι καὶ τὸ ἐλάχιστον κίνημα τῶν στρατιωτῶν.

Τὸ δημαρχεῖον τοῦ Λονδίνου εἶναι ἀρχαῖον παμμέγεθες κτίριον γοτθικῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Εἰσερχόμενός τις ἐντὸς τῆς αὐλῆς αὐτοῦ βλέπει ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων δύο γιγαντιαῖα ἀνθρώπινα σώματα ἐν πλήρει σιδηρᾷ πανοπλίᾳ καλούμενα Γὸγ καὶ Μαγὸγ, φύλακας ἀγρύπνους τοῦ δημαρχείου. Σύγκειται δὲ τοῦτο ἐκ διαφόρων μεγαλοπρεπῶν αἰθουσῶν διακεκοσμημένων κατὰ τὸν μεσαιωνικὸν συρμὸν, ὧν κυριώτεραι εἰσὶν ἡ τοῦ Ἀνακριτηρίου, τῆς Βιβλιοθήκης καὶ τῆς Αἰθούσης τῶν Συμποσίων. Ἅπαντα τὰ ἐπιτραπέζια σκεύη τῆς αἰθούσης ταύτης εἶναι ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

Εἰς τὴν αἴθουσαν λοιπὸν τῆς βιβλιοθήκης ἔρχεται ὁ μέχρι τῆς στιγμῆς λόρδος δήμαρχος ἑκάστην ἐννάτην τοῦ Νοεμβρίου καὶ παραδίδει τὰ σύμβολα τῆς ἐξουσίας, συνιστάμενα ἐκ πατροπαραδότων παρασήμων, ἑνὸς σκήπτρου καὶ μιᾶς σπάθης, εἰς τὸν διάδοχον αὐτοῦ. Ἅμα παραλαβὼν ταῦτα οὗτος κινεῖ ἐν μεγάλῃ παρατάξει πρὸς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Οὐέστμινστερ, ἔνθα περιμένουσιν αὐτὸν ὁ λόρδος καγγελάριος ἢ ἀρχιδικαστὴς μεθ' ὅλων τῶν δικαστικῶν τοῦ Κράτους ἵνα δώσῃ αὐτῷ τὸν νενομισμένον ὅρκον.

Οὐδὲν μεγαλοπρεπέστερον καὶ ἐνταυτῷ κωμικώτερον τῆς παρατάξεως ἢ ἐπιδείξεως ταύτης τοῦ λόρδου δημάρχου.

Ἀντὶ πάσης ἄλλης περιγραφῆς δίδω τὸ πρόγραμμα τῆς ἐφετεινῆς παρατάξεως.

Ἡ συνοδεία κινεῖ ἐκ τοῦ δημαρχείου τὴν 12ην ἀκριβῶς.

Προπορεύεται ἡ μουσικὴ τῶν γρεναδιέρων καὶ ἡ μουσικὴ τῆς πολιτοφυλακῆς τοῦ Λονδίνου, ἕπονται δὲ α') ἡ ἀξιοσέβαστος συντεχνία τῶν πτερνιστηροποιῶν: Ὑδραγωγεῖς φέροντες τὴν σημαίαν τῆς ῥηθείσης συντεχνίας, τὴν βασιλικὴν σημαίαν, τὴν ναυτικὴν σημαίαν, τὴν σημαίαν τοῦ Ἄστεως τοῦ Λονδίνου, τὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ τὰς σημαίας τῶν διαφόρων δημογερόντων. Ὁ ῥαβδοῦχος τῆς συντεχνίας μετὰ τῶν ὑπαλλήλων αὐτοῦ. Ὁ γραμματεὺς τῆς συντεχνίας ἐντὸς τοῦ ἅρματός του. Οἱ ἐπίτροποι τῆς συντεχνίας ἐντὸς τῶν ἁμαξῶν αὐτῶν. Ὁ πρωτομαΐστωρ τῆς συντεχνίας (συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἱερέως) ἐντὸς τῆς ἁμάξης αὐτοῦ, συρομένης ὑπὸ τεσσάρων ἵππων. β') Ἡ ἀξιοσέβαστος συντεχνία τῶν πεταλωτῶν: Ἡ μουσικὴ τοῦ 1ου τάγματος τῶν σωματοφυλάκων. Ὑδραγωγεῖς φέροντες τὰς ἀκολούθους σημαίας: τὴν βασιλικὴν, τὴν ναυτικὴν, ἀγγλικὴν, τὴν τοῦ Ἄστεως καὶ τὴν τῆς συντεχνίας. Ὁ ῥαβδοῦχος τῆς συντεχνίας ἐν στολῇ. Ὁ γραμματεὺς ἐφ' ἁμάξης. Οἱ ἐπίτροποι ἐντὸς τῶν ἁμαξῶν αὐτῶν. Ὁ πρωτομαΐστωρ τῆς συντεχνίας ἐντὸς τῆς ἁμάξης αὐτοῦ, συρομένης ὑπὸ τεσσάρων ἵππων. γ') Ἡ ἀξιοσέβαστος συντεχνία τῶν ἀρτοποιῶν: Ἡ μουσικὴ τῆς φρουρᾶς τοῦ Λονδίνου. Ὑδραγωγεῖς φέροντες τὴν τῆς συντεχνίας καὶ τὴν βασιλικὴν σημαίαν. Ὁ ῥαβδοῦχος τῆς συντεχνίας ἐν στολῇ μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του. Ὁ γραμματεὺς ἐντὸς τοῦ ἅρματός του. Οἱ ἐπίτροποι ἐντὸς τῶν ἁμαξῶν των. Ὁ πρωτομαΐστωρ (συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ ἱερέως τῆς συντεχνίας) ἐντὸς τοῦ ὀχήματός του, συρομένου ὑπὸ τεσσάρων ἵππων. δ') Ἡ ἀξιοσέβαστος συντεχνία τῶν οἰνοπωλῶν: Ἡ μουσικὴ τοῦ πυροβολικοῦ. Ὁ ῥαβδοῦχος τῆς συντεχνίας μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του ἐν στολῇ. Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ σώματος τῶν ὁδοθεραπόντων, φέρων ἀσπίδα. Εἴκοσιν ὁδοθεράποντες φέροντες ἀσπίδας. Ὀκτὼ πρωταχθοφόροι οἴνων ἐν στολῇ οἰνοπωλῶν. Πρωτοπορθμεὺς οἴνων ἐν πλήρει στολῇ. Διάφοροι ὑπάλληλοι οἰνοπωλῶν φέροντες τὴν σημαίαν τῆς συντεχνίας καὶ ἄλλας. *Ἡ σημαία τοῦ Ἐξ.*

λόρδου δημάρχου, ὁ γραμματεὺς τῆς συντεχνίας ἐντὸς τοῦ ἅρματός του συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος τῆς συντεχνίας. Οἱ ἐπίτροποι ἐντὸς τῶν ἁμαξῶν αὐτῶν. Ὁ πρωτομαΐστωρ (συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ ἱερέως τῆς συντεχνίας) ἐντὸς τοῦ ὀχήματός του, συρομένου ὑπὸ τεσσάρων ἵππων. ε') Ἡ μουσικὴ τοῦ 3ου τάγματος τῆς ἐθνοφυλακῆς. *Δεκατρεῖς ἱππεῖς ἐλέφαντες* μετ' ἀνατολικῶν ἐπιβλημάτων ὁδηγούμενοι ὑπὸ Ἰνδῶν καὶ πεζῶν ἐν μεγάλῃ στολῇ. Ἐξ σημαῖαι τῶν δημοτικῶν παρέδρων. Ἑκατέρωθεν ἑκάστης σημαίας ἀνὰ εἷς ἱππότης ἐν πλήρει σιδηρᾷ πανοπλίᾳ φέρων λόγχην καὶ ἀσπίδα καὶ ἱππεύων ἵππον πολεμικόν. ς') Ἡ μουσικὴ τοῦ 3ου τάγματος τοῦ πυροβολικοῦ. Ἡ σημαία τοῦ δήμου τοῦ Λονδίνου φερομένη ὑπὸ τεσσάρων ἁλσοκόμων ἐν στολῇ. Οἱ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ δήμου ἁλσοκόμοι. Οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ δήμου. Σαλπιγκταί Διάφοροι Δημογέροντες. Δύο ἔφιπποι πεταλωταί. Σαλπιγκταί. Ὁ πρώην λόρδος δήμαρχος. Ἔφιππος μουσική. Οἱ ὑπηρέται τοῦ λόρδου δημάρχου ἐν ἐπισήμοις στολαῖς. Ὁ τοῦ Ἄστεως καταλυματίας ἔφιππος. Οἱ τοῦ Ἄστεως σαλπιγκταί. *Ἡ Α. Ἐξ. ὁ λόρδος δήμαρχος* ἐν μεγάλῃ στολῇ, κατὰ τὸν μεσαιωνικὸν συρμὸν, φέρων καὶ πορφύραν, κάθεται ἐντὸς τοῦ ἐπισήμου αὐτοῦ ὁλοχρύσου ὀχήματος, συρομένου ὑπὸ ἓξ ἵππων, συνοδεύεται δὲ ὑπὸ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτοῦ ἱερέως, τοῦ σκηπτοφόρου του καὶ τοῦ κήρυκος. Λόχος Οὐσσάρων.

Ἡ ἀπὸ τοῦ δημαρχείου μέχρι τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οὐέστμινστερ ἀπόστασις διανύεται συνήθως ἐφ' ἁμάξης ἐντὸς ἡμισείας ὥρας, πλὴν ἡ ἐν λόγῳ συνοδεία κινοῦσα κατὰ τὰς δώδεκα ἀκριβῶς μόλις κατορθόνει νὰ φθάσῃ εἰς Οὐέστμινστερ κατὰ τὰς τρεῖς μ.μ. ἀκολουθοῦσα ὁδὸν λίαν κυκλοτερῆ.

Ἐν ἐπὶ τούτῳ αἰθούσῃ τοῦ Οὐέστμινστερ περιμένουσι τὸν δήμαρχον ὁ λόρδος καγγελάριος μετὰ τῶν δικαστῶν τοῦ Κράτους, παρ' οἷς καὶ εἰσάγεται ὑπὸ τοῦ ἀρχειοφύλακος τοῦ Ἄστεως ὅστις καὶ συνιστᾷ αὐτὸν ὡς ἱκανὸν νὰ ἀναλάβῃ τὰ εἰς τὸ ἀξίωμα λόρδου δημάρχου ἐπιβαλλόμενα καθήκοντα.

Ὁ λόρδος καγγελάριος μετά τινας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου παρατηρήσεις λαμβάνει παρὰ τοῦ λόρδου δημάρχου τὸν νενομισμένον ὅρκον, μεθ' ὃ ἡ συνοδεία κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν, πλὴν ἤδη ἀκολουθουμένη καὶ ὑπὸ τῶν δικαστῶν, ὑπουργῶν, πρέσβεων καὶ τῶν ἀνωτάτων ὑπαλλήλων ἁπάντων ἐφ' ἁμαξῶν, ἐπιστρέφει δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰς τὸ δημαρχεῖον, ἔνθα λαμβάνει χώραν συμπόσιον, ἐν ᾧ παρακάθηνται ἅπαντες οἱ ἄνω ῥηθέντες, καὶ ἐν ᾧ ἁπάντων εἰς πρόποσιν τοῦ λόρδου δημάρχου ὑπὲρ τῶν ὑπουργῶν, ὁ κατὰ καιρὸν πρωθυπουργὸς ἐκφωνεῖ λόγον ἐν ᾧ ἐκθέτει τὴν πορείαν τῆς κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν σπουδαιοτέρων ζητημάτων τῆς ἡμέρας.

Ἴσως ἡ ἀνωτέρω θεατρικὴ περιγραφὴ φανῇ παράδοξος καὶ ἀπίστευτος, πλὴν μὴ λησμονῶμεν ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος χαίρει τοσαύτην φήμην πρωτοτυπίας καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὰ ἀρχαῖα ἤθη καὶ ἔθιμα ὅσον τὸ ἀγγλικόν.[1]

ΠΟΘΕΝ ΠΗΓΑΖΕΙ ΤΟ ΑΙΣΘΗΜΑ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΕΝ ΤΩ ΓΕΝΕΙ ΤΩΝ ΖΩΩΝ;

(Ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ Ἐγδὰρ Κυινὲ «Τὸ νεώτερον πνεῦμα» ἐπιγραφομένου. Μετάφρασις Ν. Γ. Πολίτου).

Τὰ ζῷα κέκτηνται αἴσθησίν τινα τοῦ καλοῦ, ὡς πρὸς τὰ ὁμοειδῆ ἢ τὰ εἰς συγγενῆ εἴδη ἀνήκοντα. Ἐκλέγουσι πρὸς σύζευξιν οὐ μόνον τὸ ἰσχυρότατον, ἀλλὰ τὸ κάλλιστον, τὸ πλεονεκτοῦν τῶν ἄλλων εἴτε κατὰ τὴν ζωηρότητα τῶν χρωμάτων τῶν πτερῶν αὐτοῦ, εἴτε κατὰ τὴν ἔντασιν ἢ τὴν εὐστροφίαν τῆς φωνῆς, εἴτε κατὰ τὸ ᾆσμα, τὸν κόσμον, τὴν χάριν, ἤτοι τὰ κεκτημένα ὡς πλείστους τῶν οὐσιαστικῶν χαρακτήρων τοῦ εἴδους αὐτῶν. Οὕτω δὲ, ἐν τῇ φυσικῇ αὐτῶν καταστάσει διατελοῦντα, τὰ εἴδη τῶν ζῴων δὲν ἐκφυλίζονται. Δὲν ἐπιφυλάσσεται αὐτοῖς παρακμή.

Ἐν ᾧ αἱ τῶν ἀνθρώπων φυλαὶ προφανῶς ἐξαχρειοῦνται, τὰ ἐν ἐλευθερίᾳ διαιτώμενα ζῷα ἐν ταῖς αὐταῖς χώραις εὐδοκιμοῦσι διαρκῶς. Τὰ μαστοφόρα, τὰ πτηνὰ τῆς Περσίας, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Ἑλλάδος εἶδον ἐποχὰς ὅλας πολιτισμοῦ παρερχομένας καὶ μένουσιν οἷα ἦσαν ἐπὶ τῶν Φαραώνων καὶ τῶν Ὀλυμπιάδων. Ἡ πτῶσις τῆς Αἰγύπτου οὐδ' ἀκροθιγῶς ἤγγισε τὸν ἐπὶ τῶν ναῶν τῶν ἑκατομπύλων Θηβῶν φωλεύοντα πελαργόν. Ἡ γλαὺξ ἐπιζῇ τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς καὶ ὁ ἀετὸς τοῦ Διός· οὐδὲ πτερὸν ἀπώλεσαν ἐν τῇ πτώσει τῶν θεῶν. Αἱ ἀηδόνες τοῦ Κολωνοῦ οὐδόλως παραλλάσσουσι τῶν ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους. Ἡ τοῦ καλοῦ αἴσθησις οὐδόλως παρ' αὐτοῖς μετεβλήθη. Ἀγαπῶσι καὶ νῦν ὅ τι καὶ τότε ἠγάπων. Ἐν τῇ ἀλλεπαλλήλῳ τῶν χρόνων διαδοχῇ ἐξηκολούθησαν ζητοῦντα τὸ κάλλιστον τοῦ ἑαυτῶν εἴδους· οὕτω δὲ διετηρήθη τοῦτο ἀναλλοίωτον καὶ ἀκμαῖον.

Τὸ αἴσθημα τοῦτο τοῦ ἔρωτος πρὸς τὸ ἐξέχον, συντηρεῖ καὶ προφυλάσσει τὸ γένος τῶν ζῴων κατὰ τῶν μεταβολῶν τῶν ἐποχῶν. Μόνος ὁ ἄνθρωπος ἐρᾶται ἔστιν ὅτε τοῦ δυσειδοῦς, τοῦ ἀχρείου· τότε δὲ αἱ κοινωνίαι φθίνουσι καὶ οἱ πολιτισμοὶ παρέρχονται.

Ἰδέτε τὰς ἀπαύστους τῶν ἀρρένων προσπαθείας ὅπως θέλξωσι τὰ θήλεα· αἱ προσπάθειαί των αὗται τοσούτῳ διαρκεῖς εἰσίν, ὥστε μεταβάλλονται καὶ βελτιοῦνται ἐκ τούτων. Ἀδιαλείπτως προσκαλοῦσι, κελαδοῦσι, κραυγάζουσι, βομβοῦσι, μόνον καὶ μόνον, ὅπως καταστῶσιν ἀρεστοὶ εἰς τὸ θῆλυ αὐτῶν. Συναγωνίζονται τοῖς ἀντιζήλοις αὐτῶν, διὰ τῆς φωνῆς, τῆς ᾠδῆς, τοῦ

1. Ἐσταχ. ἐκ τῆς Μεταρρυθμίσεως.

ῥάμφους, τῶν ὀνύχων, τῶν κεραιῶν, τῶν ὀδόντων, τῶν σιαγόνων, καὶ ὁ διαρκὴς οὗτος ἀγὼν ἕνα μόνον ἔχει σκοπὸν, τὴν κατοχὴν τοῦ καλλίστου τοῦ ἑαυτῶν εἴδους. Διὰ ταύτης δὲ τῆς συντάσεως ἁπασῶν τῶν ἑαυτῶν δυνάμεων πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, μεταδίδουσι καὶ τοῖς ἐκγόνοις τὰ ἴδια πλεονεκτήματα. Κατορθοῦσιν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν νὰ διατηρῶσιν ἀνέπαφα τὰ ὅπλα αὐτῶν διὰ νὰ παλαίωσι, τὰ ᾠδικὰ αὐτῶν ὄργανα διὰ νὰ θριαμβεύωσιν ἐν τῇ μουσικῇ ἁμίλλῃ, τὸ γαμήλιον αὐτῶν πτέρωμα διὰ τὴν ὥραν τῶν γάμων.

Μόνον ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς ἡμέραις οἱ φυσιοδίφαι ἀνεγνώρισαν ὅτι εἰς τὰς συζεύξεις καὶ τὰς προτιμήσεις τῶν ζῴων ἐπικρατεῖ ἡ ἀνάγκη τοῦ ἀρέσκειν, ἡ ἐπιζήτησις τοῦ καλοῦ καὶ εἴδός τι ἀνεπιγνώστου καλλαισθησίας. Ἐπὶ τοῦ Ῥωμαίου Λουκρητίου καὶ ἐπὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ Βυφῶνος, ἐπιστεύετο ὅτι τὰ πάντα ἐν αὐτοῖς διέπει ἡ ἰσχὺς καὶ τυφλὴ μανία. Ἐν ᾧ τοὐναντίον ἡ ἐκλογὴ ἐξήρτηται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ χρώματος, τῆς μορφῆς, τῆς ᾠδῆς. Ἐξ ὧν ἕπεται ὅτι παρὰ τοῖς ἀνθρώποις δὲν ἐξετάζονται τοσοῦτον αἱ προτιμήσεις τῶν γυναικῶν, ὅσον αἱ τῶν θηλέων παρὰ τοῖς ἐλευθέρως διαιτωμένοις ζῴοις.

Μὴ ὑπαρχουσῶν κοινωνικῶν προκαταλήψεων παρ' αὐτοῖς, τὸ πᾶν ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄτομον καὶ ἐνταυτῷ εἰς τὸ εἶδος. Προσηλωμένος ἐπὶ κορμοῦ δένδρου, ὁ τέττιξ προσκαλεῖ ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας διὰ τῆς ἠλλοιωμένης αὐτοῦ φωνῆς τὸ βωβὸν θῆλυ. Ἐκεῖνο δ' ἐκλέγει οὐχὶ τὸ ἐπὶ τοῦ παραγωγοτέρου δένδρου ἄρρεν, ἀλλὰ τὸ μᾶλλον συνενοῦν ἐν ἑαυτῷ ὅσον πλεῖστα πλεονεκτήματα τοῦ εἴδους αὐτοῦ. Παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ τοὐναντίον, τῷ συζευγνυμένῳ κατάστασιν, τὸ πρόσωπον δὲν ὑρίσταται· οὐδαμῶς λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἐν τῇ ἐκλογῇ. Πῶς νὰ μὴ περιέλθωσιν οὕτως εἰς παρακμὴν οἰκογένειαι, τάξεις, λαοὶ, φυλαί;

Οὕτω δὲ τὸ αἴσθημα τοῦ καλοῦ, εἰςχωροῦν εἰς τὸ γένος τῶν ζῴων, συντηρεῖ καὶ στηρίζει αὐτό. Ὅταν τὸ αἴσθημα τοῦτο ὁ ἄνθρωπος ὑπολαμβάνῃ ἀνεφάρμοστον θεωρίαν, ὁ ἄνθρωπος ἐκπίπτει τότε κατὰ τὸ ἥμισυ τῆς ἑαυτοῦ ἀξίας.

Κρίνατε ἐκ τούτου ὁποῖα τ' ἀποτελέσματα τῆς καταργήσεως τοῦ διαζυγίου παρὰ λαῷ τινί. Δύο ὄντα ἀπεχθανόμενα ἄλληλα, μὴ δυνάμενα δὲ νὰ χωρισθῶσιν, ἡνωμένα ἀκουσίως διὰ τῶν ἀδιαρρήκτων δεσμῶν γάμου μισητοῦ καὶ ἀφορήτου. Ὁποίαν ἐπιγονὴν μίσους καὶ δυσμορφίας θὰ καταλείψωσιν! Ἐὰν τὰ ζῷα ὑπέκειντο εἰς ἑνώσεις ἀχωρίστους, παρὰ τὰ ἀμοιβαῖα μίση καὶ ἀπεχθείας, ἀπὸ μακροῦ χρόνου αἱ φυλαὶ αὐτῶν ἤθελον διαφθαρῇ καὶ νοθευθῇ.

ΑΡΧΗ ΤΩΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΩΝ

Τὸ τελειότερον σήμερον μέσον τῆς διὰ ξηρᾶς συγκοινωνίας εἰσὶν οἱ σιδηρόδρομοι.

Παρ' ἅπασι τοῖς ἔθνεσιν αἱ ὁδοὶ τῆς συγκοινωνίας ὑπῆρξαν ἰσχυρὰ μέσα πολιτισμοῦ καὶ πηγαὶ γόνιμοι ἐθνικῆς εὐημερίας. Ἡ ἔλλειψις ὁδῶν ἔν τινι ἔθνει ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν ἀπομόνωσιν αὐτοῦ, ἡ δ' ἀπομόνωσις ἐστὶν αὐτὴ ἡ βαρβαρότης διαιωνιζομένη, ὁ κοινωνικὸς μαρασμὸς, ἡ ἀγρία κατάστασις πιεζομένη ὑπὸ τῆς ἀκινησίας.

Αἱ ὁδοὶ τῆς συγκοινωνίας καταστρέφουσι τὴν ἀπομόνωσιν καὶ παράγουσι τὸν πολιτισμόν. Διὰ τῆς ἐπαφῆς ἔθνους πρὸς ἔθνος, λαοῦ πρὸς λαὸν, ἐπαρχίας πρὸς ἐπαρχίαν αἱ γνώσεις τροποποιοῦνται, βελτιοῦνται καὶ τελειοποιοῦνται. Αἱ ἐφευρέσεις διαδίδονται καὶ γίνεται οὕτως ἐν τῷ κόσμῳ παγκόσμιός τις ἀνταλλαγὴ πραγμάτων, γνώσεων καὶ θεσμῶν. Διὰ τῶν ὁδῶν τῆς συγκοινωνίας προσγίγνεται ἐντονωτέρα ἐνεργητικότης εἰς τὸ ἐμπόριον διὰ τῆς ταχείας μεταφορᾶς, καὶ πλειοτέρα δραστηριότης πρὸς παραγωγὴν διὰ τῆς εὐκολίας τῆς ἐξαγωγῆς· αἱ πωλήσεις πολλαπλασιάζονται, αἱ ἀγοραὶ αὐξάνουσιν, ὁ διαγωνισμὸς ἐπέρχεται· ἄμεσος δὲ τούτων συνέπεια, ἡ ἔκπτωσις τῶν τιμῶν.

Ἡ ταχύτης τῆς μεταφορᾶς εἶναι οἰκονομία χρόνου, ἡ ἔκπτωσις δὲ τῶν τιμῶν οἰκονομία χρημάτων· διὰ τῶν δύω τούτων οἰκονομιῶν καθίσταται τοῖς πᾶσι προσιτὴ ἡ ἀπόκτησις τῶν τε φυσικῶν καὶ τεχνιτῶν προϊόντων.

Ὡς ἐκ τούτου ἕκαστος πρέπει νὰ ἐπιποθῇ καὶ ἐπιδιώκῃ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν τελειοτέρων μέσων τῆς συγκοινωνίας.

Ἡ ἐποχὴ τῆς ἀρχῆς τῶν σιδηροδρόμων δὲν εἶναι ἀκριβῶς ὡρισμένη, φαίνεται ὅμως βέβαιον ὅτι πρὸ αἰῶνος ὑπῆρχον ἐν Ἀγγλίᾳ ὁδοὶ παρὰ τοῖς μεγάλοις βιομηχανικοῖς ἐργοστασίοις, ἔχουσαι ἑκατέρωθεν τροχιὰς ἐκ δοκῶν. Ἰδιαιτέρως δὲ κατεσκεύαζον τοιαύτας παρὰ τοῖς ἀνθρακωρυχείοις.

Τῷ 1650 ἐγένοντο αἱ πρῶται σπουδαῖαι ἀπόπειραι, αἵτινες καὶ μνημονεύονται, ἐν Newcastle ὑπὸ τοῦ Βωμὼν, θεωρουμένου τὴν σήμερον ὡς τοῦ ἐφευρετοῦ τῶν σιδηροτροχιῶν, ἢ σιδηροδρόμων. Μετὰ 20 ἔτη ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ηὔξησε καθ' ὑπερβολήν. Αἱ τροχιαὶ συνίσταντο κατ' ἀρχὰς ἐκ δύω παραλλήλων σειρῶν δοκῶν, ἑκατέρας ἐφ' ἑκάστης τῶν πλευρῶν τῆς ὁδοῦ. Αἱ φορτηγαὶ ἅμαξαι, ὧν αἱ ἄψίδες τῶν τροχῶν ἦσαν αὐλακωταὶ ἐφαρμοζόμεναι ἐπὶ τῶν ξυλοτροχιῶν, ὧν ἡ ῥάχις ἦτο κυλινδρική, ἐκύλιον εὐκόλως. Οὕτως ἐνικήθη τὸ μέγα ἐμπόδιον τῆς εὐκόλου κινήσεως τῶν ἁμαξῶν, τὸ προερχόμενον ἐκ τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἐδάφους.

Ἐν τούτοις ἡ ἐκ τῆς προστριβῆς ταχεῖα φθορὰ τῶν δοκῶν ὡδήγησε τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν ἀνθρακωρυχείων νὰ διατηρῶσι τὰς δοκοὺς περιβάλλοντες αὐτὰς δι' ἐλασμάτων σιδήρου· τέλος δὲ μετεχειρίσθησαν ἀντὶ δοκῶν ῥάβδους ἐκ χυτοῦ σιδήρου προσκεκολλημένας ἐπὶ μεγάλων

τεμαχίων λίθων ἢ συνδεδεμένους διαφοροτρόπως. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ χρῆσις τοῦ σιδηροδρόμου ἤρξατο.

Ἐνυπῆρχεν ὅμως ἔτι μεγάλη ἔλλειψις. Ἐπέτυχον μὲν δι' ἑνὸς ἵππου νὰ σύρωσι μέγα βάρος, ἀλλ' οὐδόλως ἔσχον καὶ αὔξησιν ταχύτητος. Ἡ ἐφεύρεσις αὕτη τοῦ σιδηροδρόμου ἐτελειοποιήθη παρ' ἄλλου· διότι τῷ 1769 ὁ Οὐὰτ (Watt) ἐσκέφθη νὰ χρησιμοποιήσῃ θαυμασίως τὴν ἐλαστικὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ. Τῷ 1770 ἐγένοντο πρῶται δοκιμαὶ ἀτμομηχανῶν ἐφ' ἁμαξῶν ἐν Παρισίοις ὑπὸ τοῦ Κουνιώ, μηχανικοῦ, δὲν εἶχον ὅμως λύσει καὶ τὸ πρόβλημα, ὃ ὑφίσταται ἔτι ἄλυτον ἐπὶ τῶν ἀεροπόρων σφαιρῶν, τὸ τῆς δυνατῆς διευθύνσεως. Ἔδιδον εἰς τὴν ἅμαξαν κίνησιν, ἀλλ' οὔτε νὰ τὴν διευθύνωσιν ἠδύναντο, οὐδὲ νὰ τὴν σταματήσωσιν.

Ἐπανειλημμέναι ἀπόπειραι καὶ τελειοποιήσεις τοῦ μηχανισμοῦ ἔφερον πρὸς τὸν σκοπόν. Τῷ δὲ 1804 ἀτμάμαξα ὑπὸ τῶν ΚΚ. Βιβνὰν καὶ Ῥιχάρδου Τρεβιθὶκ κατασκευασθεῖσα ἔσυρεν ἁμάξας πεφορτισμένας ἐπὶ τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ Merthyr Thydwill.

Καὶ ὅμως ἡ ἐφεύρεσις δὲν ἐτέθη ἀμέσως εἰς πρᾶξιν, διότι ἐπεκράτησεν ἡ ἐσφαλμένη δόξα, ὅτι οἱ τροχοὶ ἀτμαμάξης συρούσης μέγα βάρος ἤθελον στρέφεσθαι περὶ ἑαυτοὺς ἄνευ πρὸς τὰ πρόσω πορείας, ὡς μὴ οὔσης ἱκανῆς τῆς ἐκ τῆς ἐπαφῆς αὐτῶν ἐπὶ τῶν σιδηροτροχιῶν προστριβῆς νὰ φέρῃ ἀντίστασιν. Ἐνώπιον τῆς πεπλανημένης ταύτης θεωρίας ἐσταμάτησεν ἡ θαυμασιωτέρα ἐφεύρεσις! Παράδοξος ἡ ἰδιοτροπία τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως· ἀφ' ἑνὸς δεικνύει τὸ μεγαλεῖόν της, ἀφ' ἑτέρου τὴν σμικρότητά της!

Διάφορα πρωτότυπα ἀτμαμαξῶν κατεσκευάσθησαν τῷ 1811 ὑπὸ τοῦ Πλενκσὼπ, τῷ 1812 ὑπὸ τῶν Ο. καὶ Λ. Σαμπμὰν καὶ τῷ 1813 ὑπὸ τοῦ Βρουντῶν. Κατὰ τὰ τρία ταῦτα ἔτη ἡ πλάνη ὑφίστατο· ἐζήτουν διὰ τῶν μηχανισμῶν νὰ ἐπιτύχωσιν ἀντίστασιν. Τέλος ἐπεχύθη φῶς διὰ τοῦ κ. Βλακὲτ, ἀποδείξαντος, ὅτι ἡ ἀντίστασις, ἣν ἤθελε παρέχει ἡ τραχύτης καὶ τοῦ λειοτέρου εἰς τὸν ὀφθαλμὸν σώματος ἦτο ἀρκετὴ νὰ φέρῃ τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα.

Τότε δι' ἀτμαμάξης τοῦ Στεφενσὼν κατασκευασθείσης ἐν ἔτει 1814 εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Killingwoth ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ προσκόλλησις τῶν τροχῶν ἐπὶ τῆς τροχιᾶς παρεῖχεν ἀρκοῦσαν ἀντίστασιν. Ἔκτοτε ὁ μηχανισμὸς τῶν ἀτμαμαξῶν πολλαχῶς ἐτελειοποιήθη. Πρῶτον δὲ τῷ 1829 εἶδον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ μεταξὺ Λιβερποὺλ καὶ Μαγκεστρίας ἀτμάμαξαν διατρέχουσαν 10-12 λεύγας τὴν ὥραν (τῆς λεύγας λογιζομένης πρὸς 4,000 μέτρα.) Ἡ κινητικὴ δύναμις τοῦ ἀτμοῦ ἐδαμάσθη, καὶ ὁ ἄνθρωπος μεταχειρίζεται τὴν ἀτμάμαξαν ὡς ἵππον.

Τοιαύτη τις εἶναι ἡ πρώτη ἀρχὴ τῶν σιδηροδρόμων, ὑφ' ὧν διασχίζεται σήμερον ἡ Εὐρώπη καὶ Ἀμερικὴ, καὶ διὰ τῶν ὁποίων διαδίδεται καὶ προάγεται καθ' ἑκάστην ὁ πολιτισμός. **

Η ΧΑΡΑ

Ζητῶ τὴν χαρὰν πότ' ἐδῶ πότ' ἐκεῖ·
ποῦ εἶναι, εἰπέτε μοι ποῦ κατοικεῖ;
Δὲν εἶναι εἰς λόφους κ' εἰς ὄρ' ὑψηλά.
Εἰπέτε μοι, ποῦ ἡ μορφή της γελᾷ;

Εἰς βάθη κοιλάδων ἐπῆγα ζητῶν·
τὸν ῥύακα εἶδα ποῦ πίπτει κροτῶν,
καὶ παίζει καὶ σύρει νερὰ καθαρὰ,
μαζῆ των δὲν ἔπαιζε πλὴν ἡ χαρά.

Ἐζήτησ' αὐτὴν εἰς σκιὰς τῶν δασῶν.
Ἐγέλων τὰ φῶτα ἀστέρων χρυσῶν,
πτηνὸν ἐκελάδ' εἰς μυρσίνην χλωρὰν,
πλὴν ἔψαλλε θρήνους καὶ ὄχι χαράν.

Ἐζήτησ' αὐτὴν εἰς εὐθύμους χορούς,
εἰς δείπνων θαλάμους λαμπροὺς κ' ἠχηροὺς,
εἰς φῶτα, εἰς σκεύη χρυσᾶ κ' ἀργυρᾶ,
πλὴν οὔτ' εἰς αὐτὰ δὲν εὑρέθ' ἡ χαρά.

Τὴν ἔφθασα τέλος, τὴν εὗρον μακρὰν,
μακρὰν εἰς χωρίου κοιλάδα μικράν.
Τριγύρω της εἶχε παιδί' ἀρκετὰ,
κ' ἐπήδα μ' ἐκεῖνα κ' ἐγέλα μ' αὐτά.

Ποῦ εἶσθε, καλοὶ παιδικοί μου καιροί!
ἐφώναξα τότε μὲ στῆθος βαρύ.
Πλὴν μόλις τὴν εἶδα, πετᾷ ἡ χαρά·
καὶ αὐτ' ἦν ἡ πρώτη κ' ἐσχάτη φορά.

Γοῆτης.[1]

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

*** Τὸ κυβερνᾶν θέλει εἶσθαι πάντοτε καὶ παντταχοῦ τὸ μεγαλήτερον ἔργον τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων, καὶ ἕνεκα τούτου ἡ ἐκτέλεσις αὐτοῦ ἔχει ἀνάγκην τῆς βοηθείας τῶν ἐξοχωτέρων ἀνδρῶν. Καὶ τῆς τιμῆς καὶ τοῦ συμφέροντος τῆς κοινωνίας ἴδιον εἶνε, ὥστε ἄνδρες τοιοῦτοι νὰ προσκαλῶνται καὶ διατηρῶνται εἰς τὴν διοίκησιν τῶν δημοσίων πραγμάτων, διότι, οὔτε θεσμοθεσίαι, οὔτε ἐγγυήσεις οἱαδήποτε δύνανται ν' ἀναπληρώσωσιν αὐτούς. Ἀλλὰ καὶ οἱ τύχης τοιαύτης ἄξιοι ἄνδρες δεικνύουν ἀδυναμίαν, κυριευόμενοι ἀπὸ κάματον ἢ μελαγχολίαν. Ἡ ἐντολὴ αὐτῶν εἶνε ἡ ἐργασία, ἡ ἀμοιβὴ αὐτῶν εἶνε ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ ἔργου, εὑρισκομένη πάντοτε ἐν τῇ ἐργασίᾳ. (Γκιζώ.)

*** Ἡ γυνὴ εἶνε ὃν ἀσθενὲς, εὐπαθὲς, ἑτοιμόδακρυ· ὃν ὅπερ ὁ ἀνὴρ ὀφείλει νὰ περιποιῆται, νὰ ὑπηρετῇ, νὰ βοηθῇ καὶ περιβάλλῃ διὰ τῶν ἑαυτοῦ φροντίδων, οὗ τινος ὀφείλει νὰ στερεοποιῇ τὸν χαρακτῆρα, νὰ διαπλάττῃ τὸ πνεῦμα καὶ ἀνυψῶν αὐτὴν εἰς τὴν γνῶσιν τῶν ἱερῶν τῆς οἰκογενείας καθηκόντων νὰ τὴν μυσταγωγῇ ἐπὶ τέλους εἰς τὸν μοναδικὸν αὐτῆς ἐν τῷ βίῳ προορισμὸν, ὅστις εἶνε ὁ τῆς συζύγου καὶ τῆς μητρός. (Michelet.)

1. Μετάφρασις Λ. Ρ. Ῥαγκαβῆ.

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 4.